

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

KASIM 1990

SAYI : 252

YILMAZ : GREVLER YAYGINLAŞIYOR...

İŞÇİLER DİRENİŞTE KENETLENDİ..

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

KASIM
1990
SAYI : 252

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAYIN YÖNETMENİ :
MUSTAFA BAŞOĞLU

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
ERDAL TÜT

FOTOĞRAFLAR :
NİHAT ÜSTÜN

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel : 133 38 24
Fax : 133 68 09

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 9.000.-TL.
Yıllık 18.000.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 20.000.-TL.
Yıllık 40.000.-TL.

TİSAMAT BASIM SANAYİİ
TEL : 118 10 19 — ANKARA

BASKI TARİHİ : 11.12.1990

BASKIDAYKEN

VERİMLİLİK ŞÜRASINDA
ANLAMLI PROTESTO..

ÖZAL KONUŞMAYA BAŞLAYINCA İŞÇİ KESİMİ SALONU TERK ETTİ.

**ŞEVKET YILMAZ: "UYUŞMAZLIKLARIN
SEBEBİ OLAN CUMHURBAŞKANINI
DİNLEYEMEZDİK" DEDİ.**

Ankara'da 4 Aralık günü çalışmalarına başlayan Verimlik Şurası'nda, Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL kürsüye geldiğinde, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ ve işçi kesimi salonu terk'etti.

Milli Prodüktivite Merkezi Başkanı Nazım DÜZENLİ ve Devlet Bakanı Mehmet YAZAR'ın konuşmalarından sonra Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL'ın kürsüye gelmesi üzerine, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, Yönetim Kurulu Üyeleri ve işçi kesimini temsilen toplantıya katılanlar, salonu terk'ettiler.

Gazetecilerin sorularını cevaplandıran Şevket YILMAZ şunları söyledi:

"Şu anda Zonguldak'ta grevde bulunan 40 bini aşkın işçimizin durumu, peşpeşe gelen toplu sözleşme görüşmelerindeki uyuşmazlıklar, Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL'ın sendikaları sorumsuzlukla suçlayan demeçleriyle başlamıştır. Bu grev ve uyuşmazlıkların sebebi olan bir Cumhurbaşkanı dinleyemedik."

Cumhurbaşkanı ÖZAL bu eylem karşısında "Ben konuşurken, işçiler çıktı. Çıkabilirler. Türkiye'de demokrasi ilerlemiş ki, Cumhurbaşkanı konuşurken dahi onu protesto etmek için salondan çıkabiliyorlar." dedi

İçindekiler

1 ZONGULDAK'TA GREV

4 EĞİTİM ve BİLGİLENDİRME
TOPLANTILARI

7 ALİ AKBAL'I KAYBETTİK

13 TİSK BAŞKANINA CEVAP

14 BAYAN İŞÇİLER
SEMPOZYUMU

19 YILMAZ: HÜKÜMET TİS'LERİ
ÇIKMAZA SOKTU

22 İŞÇİ EMEKLİLERİ
GENEL KURULU

36 KASIM GIDA HARCAMASI

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

Zonguldak
Kurultayı

TÜRK-İŞ Genel Teşk. Sekreteri Mehmet Bamyacı, Zonguldak Kurultayı'nda konuşuyor..

MADEN İŞÇİLERİNİN SABRI TAŞTI ve GREVE BAŞLANDI..

BAMYACI: "Zonguldak'ta anlaşma olmazsa, hiçbir sözleşmeyi imzalamayız.."

DENİZER: "Ocakları Kapatmaya kimsenin gücü yetmez."

Zonguldak Kurultayı'nda işçiler hükümeti protesto etti.

Genel Maden-İş Sendikasının 17 Kasım günü Zonguldak'ta düzenlediği, **Zonguldak Kurultayı** büyük bir coşku ve ilgiyle izlendi. Sendika Genel Merkezi Salonunun almadığı binlerce işçi ve halk, konşmaları sokaklara taşarak izlediler.

"İşçiler elele genel greve" sloganları ve hükümeti protesto sözcüklerinin de dikkati çek-

tiği kurultayda, Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı **Şemsi Denizer**'den sonra konuşan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet N. Bamyacı** özetle şunları söyledi:

"Genel Başkan **Denizer**'in belirttiği gibi grev, sadece Zonguldak'ı değil, tüm sendikaları ilgilendiriyor. Bu anlaşmazlık Türkiye'nin her yerindeki işçileri ilgilendir-

dirmektedir. Türkiye'deki işçiler, maden işçisinin yanında olacaktır.

Zonguldak'ta, toplu iş sözleşmesi bitmeden, TÜRK-İŞ'e bağı sendikalar sözleşmelerini imzalamayacaktır. Bunu, Ankara ve Çankaya bilsin.

Bizi çok ücret istiyor, yüzde 500 zam istiyor diye itham ediyorlar. Biz 1 milyon maaş yüzde 500 değil, 300 bin liraya zam istiyoruz.

İşçiler Avrupa düzeyinde maaş alıyor, diyen sen değil misin? Sayın Özal, Türkiye'ye muz getirebilirsiniz, ama işçi getiremezsin.

Doymadığımız yerde üretmeyeceğiz. Son Başkanlar Kurulu toplantısında bir dizi eylemler kararı aldık. Kararları ütülikle uygulayacağız. Siyasi iktidar bunu bilmeli, aklını başına toplamalıdır.

4 kişilik bir ailenin aylık mutfak harcaması 600 bin liradır. Bu da maaşın yüzde 36'sına tekabül etmektedir. Bu durum karşısında doycak ücret istiyoruz.

Kurultayımızın hayırlı olmasını dilerim. Meraklanmayın. Kimse ocakları kapatamaz. TÜRK-İŞ ve TÜRK İşçisi Zonguldak maden işçisinin arkasındadır. Grev kararımızı içten destekliyoruz.

Onurlu mücadelenizde hep beraber sizinleyiz. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına size başarılar diliyorum." ➡

Genel Maden-İş Salonunda yapılan toplantı Zonguldak tarihinde en görkemlilerinden biri oldu.

Denizer, Maden İşçilerinin sorunlarını dile getirdi.

Ş. DENİZER'İN KONUŞMASI

Genel Maden-İş Sendikası Genel Merkezi'nde düzenlenen ve Zonguldak siyasi parti temsilcileri, sendikacılar, çeşitli yerel kuruluşların yöneticileri, demokratik kuruluşların temsilcileri, TTK yetkililerinin katıldığı kurultayda yapılan grev açıklaması, maden işçileri tarafından coşkuyla karşılandı. Kararın açıklanması üzerine "İşçiler ele ele, genel greve" sloganları atıldı. Toplantıyı bir konuşmayla açan Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Şemsi Denizer, TTK'nın "zararda olduğu ve kapatılacağı" tehditlerinin kendilerini yıldırmayacağını belirterek, maden işçilerinin grevi için tüm işçilerden ve Zonguldaklılardan destek istedi.

Sendika Genel Başkanı Denizer, Kurultayda yaptığı bu konuşmada siyasi iktidarı sert bir dille eleştirdi ve "ocakları kimse kapatıramaz" dedi.

Denizer, özetle şöyle konuştu:

"Siyasi iktidarın amacı havzamızı özelleştirmek, daha doğrusu yabancılaştırmak. Alıcı bulsalar tamamını satacaklar. Şimdilik kıyısından köşesinden elden çıkıyorlar. Ekmek tekneimize sahip çıkalım "Zonguldak elden gidiyor". "Zonguldak gözden çıkarıldı" hayıflanmalarının bir tarafa bırakılması gerekir.

Bir milyon insanı hiçbir güç çiğneyemez. Yüzbinlerce insanı hiçbir güç açlığa terk edemez. Yeter ki kolay lokma olmadığımızı gösterelim. Yeter ki önlerinde duvarım, yollarına çıkalım."

GREVE BAŞLIYORUZ

Genel Maden İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu, 26 Kasım Pazartesi günü yaptığı toplantıda, işveren sendikası KAMU-SEN'in son görüşme çağrısını değerlendirdi.

Toplantıdan sonra bir açıklama yapan Genel Başkan Şemsi Denizer, KAMU-SEN'in çağrısının yeterince açık olmadığını belirterek asıl işverenin, asıl yetkilinin görüşmeye katılmasını istediklerini bildirdi.

Denizer'in açıklaması şöyledir:

"Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) ve Maden Tetkik Arama (MTA) işyerlerinde çalışan toplam 48 bin işçi olarak 30 Kasım Cuma sabahı GREV'e başlıyoruz. Bu karar uyarınca Zonguldak ve MTA'da toplam

48 bin işçi 30 Kasım'da greve başladılar.

Toplu sözleşme görüşmelerinden olumlu sonuç çıkmayınca, insanca yaşama hedefimize ulaşmak için tabandaki üyelerimizle birlikte aldığımız GREV kararını uygulamak için hazırlıklarımızı yürütüyoruz.

Bu arada, karşımadaki işveren sendikası KAMU-SEN'den, bizleri 28 Kasım Çarşamba günü saat 14.00 te Ankara'da son görüşmeye çağırın bir telgraf aldık.

Biz defalarca söyledik. Her zaman görüşmeye açığız. Pazarlık sahamıza giren teklifleri yeniden görüşebiliriz. Yeter ki, karşımadakiler hatalı yolda inat etmesinler.

Ancak, KAMU-SEN'in çağrısı yeterince açık ve anlaşılır değil. KAMU-SEN'ciler, görüşmeler boyunca, bizim en doğal isteklerimize bile yaklaşım göstermediler. Ve, sıra ücretlere gelince, olayın kendilerini aştığını söylediler.

Şimdi soruyoruz: Bu son görüşmeye yine KAMU-SEN'ciler gelip daha önceki sözlerini mi tekrar edecekler? Asıl işveren, asıl yetkili, asıl söz sahibi devlet ve hükümet temsilcileri görüşmeye katılmayacak mıdır yoksa, yeni bir oyalama taktiği peşindeler? Zamanımızı mı çalmak istiyorlar?

Biz görüşmeden kaçmayız. Ama, olumlu bir sonuç çıkmayacaksa, yine havanda su dövülecekse, görüşme anlamsız olur. Onun için daha açık çağrı bekliyoruz.

Bir kere daha hatırlatalım. Biz haklı isteklerimize kavuşmak için aldığımız GREV kararını disiplin ve dayanışma içinde ortaya koymaya hazırız.

Bizleri, kimse boşuna oyalamaya, durdurmaya kalkışmasın."

DERGİMİZ BASKIDAYKEN BAŞLAYAN GENEL MADEN-İŞ ZONGULDAK GREVİYLE İLGİLİ FOTOĞRAF VE YAZILAR GENİŞ ŞEKİLDE GELECEK SAYIMIZDA SUNULACAKTIR..

Sendika salonuna sığmayan insanlar, konuşmaları cadde ve sokaklara taşarak izledi.

YILMAZ, BURSA'DA ŞUBE BAŞKANLARI İLE TOPLANTI YAPTI..

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, 17 Kasım'da Bursa'da Türk-İş'e bağlı sendikaların şube başkanlarıyla bir toplantı düzenledi.

Yol-İş Şube salonunda yapılan toplantıda, çeşitli işçi ve yurt sorunlarına değinen **Yılmaz**, toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlıkların peş peşe çıkmasında Cumhurbaş-

kanının sendikaları fazla ücret zammı istemekle suçlamasında bulunduğuna işaret ederek, "Üç gün ara ile iki defa sendikacılara gözdağı vermeye kalkıştı. İşverenlere bir gün olsun seslenip de haksız yere işçi çıkarılmasına karşı olmadı. Kısa zamanda işverenler de, odalar da, Başbakan da Cumhurbaş-

kanının ifadelerini tekrarlamaya başladılar." dedi.

Yılmaz, yabancı sermayeyi davet için Türkiye'de işçiliğin ucuz olduğunu söyleyen **Özal**'ın bugün fazla ücret zammı istenmesi,ie karşı çıkmasını eleştirirken şöyle dedi: "Nedir fazla istek? Asgari ücretle çalışan işçinin ücretine yüzde yüz zam yapsanız 520 bin lira eline geçer. Ekim 1990'da dört kişilik bir ailenin yalnız mutfak masrafı 582 bin lira. Peki, diğer ihtiyaçları nerede?"

Türk-İş Başkanlar Kurulunun aldığı üretimden gelen gücün kullanılması konusunda da kimsenin kuşusu olmaması gerektiğini belirten **Yılmaz**, "Aralık ayında Sendika merkez yöneticileri ile tüm şube başkanların Ankara'da toplayacağız. Ne karar verilirse uygulanacaktır. Bakarsınız bir gün size seslenirim ve işe gitmeyeceğimi duyururum" dedi.

Yılmaz, Bursa'da yaptığı konuşmada "asgari ücretle çalışan işçinin ücretine yüzde yüz zam yapsanız 520 bin lira eder." dedi.

ŞEVKET YILMAZ'IN MUTLULUĞU

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**'ın küçük oğlu **Mustafa Yılmaz**, Karayolları emeklisi **Ahmet Alkaya**'nın kızı **Vildan Alkaya** ile Bursa'da evlendi.

Sümerbank Merinos fabrikası salonunda yapılan düğün törenine 500'ü aşkın konuk katıldı.

Sendikacıların çoğunlukta bulunduğu törene, Bursa Valisi **Erdoğan Şahinoğlu**, Bursa Belediye Başkanı

Teoman Özalp ve işveren kuruluşlarının temsilcileri ile iki tarafın yakınları katıldı.

Gençlerin nikahını Bursa Belediye Başkanı **Teoman Özalp** kıyarken, damadın şahitliğini Bursa Valisi **Şahinoğlu** yaptı.

Dergimiz; **Mustafa Yılmaz** ve eşine ömür boyu sağlık ve mutluluklar diler, **Yılmaz** ve **Alkaya** ailelerini kutlar.

Mustafa Yılmaz ve Vildan Alkaya (Yılmaz) mutlu gününde.

EĞİTİM VE BİLGİLENDİRME TOPLANTILARI SÜRÜYOR.

BAŞOĞLU ve BAMYACI ÇEŞİTLİ İLLERDE TOPLANTILARA KATILDI..

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU, TÜRK-İŞ'in düzenlediği Gaziantep ve Afşin'de Demokrasi, Antalya'da İşçi Sağlığı İş Güvenliği Seminerleri ile BELEDİYE-İŞ Sendikasının Ankara, SAĞLIK-İŞ Sendikasının İstanbul ve İzmir Seminerlerinde yaptığı konuşmalarda, "İşçiler ayağa kalkınca birileri oturmak zorunda kalır." dedi.

TÜRK-İŞ Yöneticilerinin teşkilatı bilgilendirme toplantıları devam ediyor. TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet BAMYACI** ve Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** Şube Başkanları ile düzenledikleri çeşitli toplantılarda şube başkanlarına TÜRK-İŞ'in eylem kararlarıyla ilgili bilgi veriyorlar.

Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**, İzmir, Gaziantep, ve Afşin'de Şube başkanları ile yaptığı toplantılarda Genel Eylem kararının alınmasına sebep olan nedenleri açıklayarak, şube başkanlarının bu konudaki düşüncelerini aldı. **BAŞOĞLU**, hem eğitim seminerlerinde hem de şube başkanları ile yaptığı toplantılarda, hükümetin uygulamalarından şikayetçi olan bütün kesimlerin TÜRK-İŞ'in bu eylem kararına destek vermeleri gerektiğini, ancak böyle bir destek olmasa bile alınan bu kararın mutlaka uygulanacağını ve geri adım atılmayacağını vurguladı.

GAZİANTEP ve AFŞİN (K. MARAŞ) SEMİNERLERİ

TÜRK-İŞ'in iller bazında ve 3'er günlük olarak düzenlediği demokrasi içerikli "SOSYAL ve EKO-

NOMİK DEMOKRASİ ANLAYIŞI" konulu seminerlerine kasım ayı içinde devam edildi.

13-16 Kasım 1990 tarihleri arasında Gaziantep ve Kahramanmaraş Afşin'de düzenlenen seminerlere 122 kursiyer katıldı. Sosyal Güvenlik ve demokrasi konularının işlendiği bu seminerler **Selahattin TURLA** ile **Doç. Dr. Adnan TUĞ** tarafından verildi.

TEMEL SENDİKACILIK SEMİNERLERİ

TÜRK-İŞ tarafından sendika yöneticilerine yönelik olarak Sam-

sun Eğitim Merkezi'nde düzenlenen "ŞUBE YÖNETİCİLERİ TEMEL SENDİKACILIK EĞİTİMİ" seminerinin yedincisi 26-30 Kasım tarihlerinde yapıldı..

Üye sendikalarından 61 Şube yöneticisinin katıldığı seminerde Sosyal Sigorta ve Sosyal Güvenlik, Demokrasi ve Sendikacılık, 2821-2822 Sayılı yasalar, Sosyal devlet ve ekonomi konuları **H. Avni YAZICI** (Türk-İş Sosyal Güvenlik Uzmanı), **Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI** (A. Ü. SBF Öğretim Üyesi) **Doç. Dr. Adnan TUĞ** (G.Ü. Öğr. Üyesi) **Doç. Dr. Vedat BİLGİN** (G.Ü. Öğr. Üyesi), **Doç. Dr. Eyüp BEDİR** (G.Ü. Öğr. Üyesi) tarafından işlendi. ➡

Samsun'daki Temel sendikacılık seminerine katılanlar Başoğlu ile birlikte görülüyor..

SEMINERE KATILANLAR

Bu seminare katılan şube yöneticilerinin isim listesi şöyledir:

KURSIYER LİSTESİ

T; Maden-İş'ten; Mehmet YILDIRIM, Halit AFYONCU; **Petrol-İş'ten;** Halil YOLDEMİR, Mustafa AVCI; **Tekgıda-İş'ten;** M; Ali DİKMEN, Alaaddin BAYRAM, Sinan BOZ, Hayrettin BAHADIR, Ahmet BEŞİNCİ, Halil İbrahim SÜMER, Metin ŞİMŞEK, Salih Aydın ŞELÇUK, Rahmi ATALAY, Ramazan DEMİR, Hasan ÇALIKOĞLU, Mehmet CEBECİ, Polat ÇEBİ, Dursun ÇEBİ, Hasan ÇEBİ, Salih ŞENTÜRK, İsmail MARKAL, Mithat YAVUZ, Saffet ŞAHİN, Osman ABDİ, Erdal ERBAY, İbrahim BAYOĞLU, Niyazi GÜRBÜZ, Şeref EŞİGÜL, Fikri ULUTAŞ; **Şeker-İş'ten;** Ali KESER, Yaşar TOSUN; **Tekstil'ten;** Hasan YAVAŞ, Mustafa KARAKOCAOĞLU, Nihat KONCA; **Deri-İş'ten;** Hamza BEDİRHANOĞLU; **Ağaç-İş'ten;** Erol YETEK, Çimse-İş'ten; Naci ÇELİK, Sadık KAYA, Mehmet Erkan SİNOPLU, Kemal ÇALIM, İhsan KILINÇ; **Lik特-İş'ten;** Ali İhsan ÇOLAKOĞLU, Yol-İş'ten; Recep ÇELİK, İsmet ÇINAR, Sadık EKEN, Ahmet TEZEL, Gençaga ÇAKICI, Cemil GÜL, Cevat ÇALIK, Şaban ÇILGIN; **Tes-İş'ten;** Ömer HAYTA, Avni ALTINOVA; **Demiryol-İş'ten;** Sedat CANDAN; **Hava-İş'ten;** Muzaffer ÇELİK, Mefai KILIÇ; **Haber-İş'ten;** Bayram KÜÇÜK, **Sağlık-İş'ten;** Süleyman ÖRTÜRK, Hüseyin ONAR; **Belediye-İş'ten;** Mehmet GÖKTAŞ, Kazım AHİ, Haydar Budak.

İzmir'de düzenlenen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği seminerine katılanlardan bir grup.

İŞÇİ SAĞLIĞI ve İŞ GÜVENLİĞİ SEMİNERLERİ DEVAM EDİYOR..

İZMİR SEMİNERİ

7-8-9 Kasım 1990 tarihleri arasında İZMİR'de düzenlenen Seminere İzmirde kurulu işyerlerinde görev yapan 110 İşçi Sağlığı ve iş güvenliği kurulu üyesi sendika temsilcisi katıldı.

Üç gün süren seminerin açış konuşmasını, TÜRK-İŞ Bölge Temsilci yardımcısı Mustafa Kundakçı yaptı. Kundakçı, önümüzdeki günleri aşabilmek için mutlaka birlik ve beraberlik içinde olunmasının şart olduğunu, Konfederasyondan gelecek talimatlara uyulmasının sendikal birliği geliştirecektir dedi.

Meslek Hastalıkları ve Korunma, İş Güvenliği Mevzuatı, Endüstriyel Hijyen, SSK Mevzuatı, Sendikal bilgi, İş kazaları ve Korunma Yolları İş kazaları ve Meslek hastalıklarının kamuoyunda görünümü konular; Prof. Dr. Fevzi

DEMİR, Dr. Turgut ARTUN, Selahattin TURLA, Burhan DODANLI ve Sabahattin DERTLİ, tarafından verildi.

Büyük bir ilgi ile süren seminer sonunda sertifika dağıtılması ile sona erdi.

ANTALYA SEMİNERİ

19-21 Kasım 1990 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen seminare Antalya'da faaliyet gösteren sendikalarımıza bağlı 135 işçi sağlığı ve iş güvenliği kurulu üyesi sendika temsilcisi ile şube yöneticileri katıldı.

Seminerin açılışına Antalya, Vali Yardımcısı, Belediye Başkanı, Bölge Çalışma Müdür, SSK. Bölge Müdürü, SSK. Hst. Baş Hekimi ve diğer kuruluşlar temsilcileri katıldılar.

Vali Yardımcısı ve Belediye Başkanı İş kazaları ve meslek hastalıklarının ülkemiz açısından değerlendirilmesini yaparak, bu konuda alınmayan tedbirlerin mutlaka alınmasını, zira söz konusu olanın insan olduğunu ve insanın da telafisinin mümkün olmadığını belirtti.

Türk-İş adına konuşmayı Türk-İş İl Temsilcisi Osman KARAMİK yaptı.

Seminerde, Prof. Dr. Nazmi BİLİR, Meslek Hastalıkları ve Kanserejenler, Doç. Dr. Kadir ARICI; İşgüvenliği Mevzuatı, Fiz. Yük. Müh. Haluk ORHUN; Fiziksel etkenler, Sabahattin DERTLİ-İş kazalarında Sorumluluklar, İşyeri Hekimliği ve İSG Kurulları hakkında üç gün süreyle bilgiler verdiler.

Seminerin son günü Antalya'ya gelen ve bir konuşma yapan Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu'nun çok kalabalık bir dinleyici karşıladı.

Başoğlu, İşçi Sağlığı ile bilgilerden sonra, Türk-İş Eylem çalışmaları ve Türk-İş'in faaliyetleri hakkında bilgiler verdi.

Antalya'daki İşçi Sağlığı Seminerine katılanlar toplu olarak görülüyor.

Bamyacı,
Eskişehir,
Bolu,
Konya,
Mersin,
Adana ve
İskenderun’da
düzenlenen
toplantılarda
sıkıntıları
dile getirdi.

BAMYACI “GENEL EYLEM KARARI MUTLAKA UYGULANACAK” DEDİ.

• *Düzenlenen toplantılarda konuşan BAMYACI, 12 Eylül ortamında çıkarılan Anayasa ve 2821-2822 sayılı yasalardaki çıkmazlar ile bu yasalara ait TÜRK-İŞ’in çalışmalarını anlattı..*

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet Nurettin Bamyacı**, bazı illerde düzenlediği durum değerlendirme toplantılarında sendikaların şube başkanlarına güncel sorunlar konusunda ayrıntılı bilgi verdi ve onların görüşlerini aldı.

Bamyacı, 12 Eylül ortamında çıkarılan Anayasa ile 2821 - 2822 sayılı yasalardaki çıkmazlar ve bu yasalara ait Türk-İş’in değişiklik önerilerini anlatarak bugüne kadar olumlu bir sonuç alınmadığını belirtti.

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Mehmet Bamyacı**, başta Çankaya olmak üzere, Hükümet ve TİSK’in işçi sendikalarının istediği ücret zamlarına karşı tavır ve oluşturdukları ortak mücadeleden ayrıntılı olarak bahsederek, eline ayda 300 bin lira geçen işçiye yüzde 300-400 oranında zammın fazla ol-

madığını söyledi. Maden-Kağıt ve Metal işkollarından örnekler vererek, 1990 yılı ikinci yarısında ve 1991 yılında kamuda bağitlanacak toplu iş sözleşmeleri ve bu sözleşmelerin kapsadığı işkolları ve işçi sayıları hakkında bilgi veren **Bamyacı**, düzenlenen bu toplantılarda daha sonra şunları söyledi:

ENFLASYON YÜKSEK BOYUTLARDA

“Körfez krizi bahanesiyle esasen başıboş piyasa düzeni yüzünden birtürlü önlenemeyen enflasyon daha büyük boyutlara ulaşmıştır. Yılda sekiz milyon liralık gelir dilimi için yüzde yirmibeş olan vergi oranının şu anda yüzde 30’a çıkması nedeni ile ücretlerde yüzde beş bir azalma daha meydana gelmiştir.

Süregelen olumsuzluklar yıldırdır çekilmez hale geldi. Onun için, 30-31 Ekim tarihinde toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, işçilerin içinde bulunduğu çıkmazları uzun uzun görüşerek, bütün şubelerimize gönderdiğimiz 1 Kasım 1990 tarihli Başkanlar Kurulu bildirisinde belirlenen görüşleri oybirliği ile kabul etmiş ve genel eylem kararını hayata geçirmek için çalışmalara başlamıştır. Ben de bugün bu nedenle buradayım. Başkanlar Kurulunun bildirisi ışığında sizlerin de görüşünü alarak Yönetim Kuruluna götüreceğim”

DEĞERLENDİRME TOPLANTILARI OLUMLU GEÇTİ

Bamyacı’nın başkanlığında, Eskişehir, Bolu, Konya, Mersin, Adana ve İskenderun’da düzenlenen bu değerlendirme toplantılarına katılan toplam 113 şube başkanı da görüşlerini belirtirken, alınan genel eylem kararını desteklediklerini ve uygulama sırasında üzerlerine düşen görevi noksansız yerine getireceklerini bildirdiler.

YILMAZ : "Çalışma hayatında son derece kayıplara yol açacak gelişmeleri üzüntü ile belirtmek zorundayım."

TEKSİF Başkanlar Kurulu 28 Kasım günü Ankara'da toplandı. Toplantıyı bir konuşma ile açan TÜRK-İŞ ve TEKSİF Genel Başkanı Şevket YILMAZ, işçiler yanında toplumun tüm kesimlerini huzursuz eden gelişmelerden söz ederek "nereye gidiliyor" kaygısının gözlemlendiğine işaret ederek "gerek çalışma hayatında gerek Devlet ayakta tutan kurumlarda, son derece ciddi kayıplara yol açacak gelişmeler olduğu üzüntü ile belirtmek zorundayım" dedi.

YILMAZ, toplu iş sözleşmesi uyuşmazlık aşamasında bulunan özel sektörde çalışan 100 bin TEKSİF üyesi ile ilgili grev kararının yarınki kurul toplantısında alınacağını belirterek şöyle devam etti:

"— TEKSİF, bu üyelerinin hak ve çıkarlarını sonuna kadar korumakta kararlıdır. Toplu sözleşme görüşmelerinde çıkan uyuşmazlık sonucu, grev kararı alınan işyerlerinde çalışan işçi sayısı ise 51 bin 409'dur. Halen 14 işkolunda 4 bin 792 işçi de grevdedir. Bunların hepsi, 1990 yılında yenilenmesi gereken toplu iş sözleşmeleriyile ilgilidir. 1991 yılının ilk ayında sadece kamu kesiminde 597 bin işçimizin sözleşmesi yenilenecektir. Aynı dönemde özel sektörde ise 96 bin işçimiz için sözleşme yapılması söz konusudur. Bugünkü gelişmeleri ve muhataplarımızın tavırları dikkate söz konusudur. Bugünkü gelişmeleri ve muhataplarımızın tavırları dikkate alındığında; 1991 için iyimser olmak mümkün değildir. Elbette böyle bir tablo içinde çalışma barışından söz edebilmek te imkansız olmaktadır."

YILMAZ konuşmasında, işçilerin toplu iş sözleşmeleri tikanırken, siyasal iktidarın işçilerin paralarından birşeyler koparma alışkanlığını sürdürdüğünü belirttikten sonra şunları söyledi:

"— Katma değer Vergisi arttırılmış, gelir vergisinde 8 milyon lira ile sınırlı genel ve özel indirim tutarları yüzünden işçilerimiz 1990 yılının altıncı ayından itibaren yüzde 25'lik vergi dilimin üzerinde vergi ödemeye başlamışlardır. Bu indirim miktarının 11 milyona çıkarılmasının düşünüldüğü alınan bilgiler arasındadır. 1981 yılından bu yana indirim tutarları 6 kat artarken, aynı dönemde geçim endeksi 32 kat yükselmiştir. Bu korkunç enflasyon karşısında yüzde 25'lik vergi dilimine giren gelir tutarının 25 milyon liradan az olmaması gerekmektedir. Devlet, dar ve sabit gelirlilerden daha ne alabilirim düşüncesini terk etmek ve tahsil edemediği vergilerin kazanılabilmesi gayreti içinde olmalıdır."

Konuşmasında memurların durumuna da değinen ŞEVKET YILMAZ, memurların ekonomik durumlarının daha da bozulduğunu, bazı memurların FAO'dan yardım istediklerini belirtti. **YILMAZ**, mutfak harcamalarının kasım ayında bir yıl öncesine göre yüzde 73.9 arttığını, demokratik parlamenter rejimin siyasi kad-

rolaşma yüzünden tehlikeye düştüğünü, laiklik ilkesinin çiğnenmekte olduğunu da işaret etti.

TEKSİF Başkanlar Kurulu toplantısı iki gün sürdü.

TEKSİF Başkanlar Kurulu, 28-29 Kasım günleri Ankara'da toplandı.

HABER-İŞ GENEL BAŞKANI AKBAL'I KAYBETTİK..

Türkiye HABER-İŞ Sendikası Genel Başkanı Ali AKBAL'ı, Konya-Ankara karayolunda geçirdiği bir trafik kazasında kaybettik. Aynı kazada AKBAL'm otomobilini kullanan şoförü Süleyman USTA da öldü.

HABER-İŞ'in Konya'da düzenlediği eğitim seminerine katılan Genel Başkan **AKBAL**, 25 Kasım günü Ankara'ya dönerken Kulu ilçesinde Dinek Mahallesi mevkiinde geçirdiği trafik kazasında can verdi. Karşı yönden gelen bir araçla çarpışan Ali AKBAL'm otomobilinde bulunanlardan AKBal ve şoförü ölürken, Eğitim Sekreteri Mustafa DEMİR ile AKBAL'm eşi Şükran çocukları İbrahim ve Harun ağır yaralı olarak Konya Devlet Hastanesine kaldırıldılar.

Görev için gittiği Konya'dan dönerken trafik kazasında ölen AKBAL'm cenazesi Konya'da toprağa verildi. Cenazeye TÜRK-İŞ Genel Başkan Şevket YILMAZ, ve yönetim kurulu üyeleri ile TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların yöneticileri yakınları ve çalışma arkadaşları hazır bulundular.

TÜRK-İŞ Dergisi, Ali AKBal ve şoförüne rahmet dilerken, başta ailesi olmak üzere HABER-İŞ ve TÜRK-İŞ topluluğuna başsağlığı niyaz eder.

Türkiye HABER-İŞ'in 1988 yılından beri Genel Başkanlığını yapan Ali AKBAL, 1950 yılında AKSARAY iline bağlı Eşmekaya ilçesinde dünyaya geldi, 1988 yılında HABER-İŞ Genel Başkanı olan AKBAL bu tarihten beri HABER-İŞ'in Genel Başkanlığını yapıyordu. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Üyesi olarak da işçi hareketine hizmet eden AKBAL evli ve 3 çocuk babasıydı.

Genel Sekreter Orhan BALTA'nın, "Birinci Ulusal Endüstriyel İlişkiler Kongresi"ne Sunduğu Tebliği:

TÜRK-İŞ
Genel
Sekreteri
Orhan
Balta

BALTA : "GELİR DAĞILIMINDAKİ ÇARPIKLIK, ENDÜSTRİYEL İLİŞKİLERİNE DARBE VURMUŞTUR."

Türk - İş Genel Sekreteri Orhan Balta, İstanbul'da düzenlenen, **BİRİNCİ ULUSAL ENDÜSTRİYEL İLİŞKİLERİ KONGRESİ'**ne sunduğu tebliğinde, ülkemizin çalışma hayatını ve dolayısıyla endüstriyel ilişkilerini etkileyen güncel sorunlar üzerinde durdu ve işçi kesiminin görüşlerini dile getirdi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut, TİSK Genel Başkanı Refik Baydur ve bilim adamlarının da konuşmacı olarak yer aldıkları 9 Kasım tarihindeki bu kongre'de konuşan Türk-İş Genel Sekreteri Orhan Balta, sunduğu tebliğinde şunları söyledi:

"Bilindiği üzere endüstri ilişkileri, ekonomi ile, sosyal politika ile, hatta daha da önemlisi siyasal yapı ile olan yakınlığı sebebiyle dinamik bir yapıya sahiptir. Hızlı bir değişim ve gelişim içindedir. Toplumun kabul etmeyeceği bir yapılanmanın sosyal barış ve dolayısıyla üretim artışı ve verimlilik, kısacası sosyal refah getirmeyeceği açıktır.

Türkiye'de on yıl önce köklü bir dönüşüm yaşanmıştır. O dönemin şartları içerisinde ekonomiden, siyasal yapıya, çalışma hayatına, üniversitelere uzanan yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Bu düzenlemelerin temel niteliği, demokrasiyi ve işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası hukuk kurallarına aykırı olmasıdır.

Gerçekleştirilen ve bugün olumsuz etkileri yaşanan düzenlemelerin içinde en önemli olanları, 1982 Anayasasında ve 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasında gerçekleştirilenlerdir. Bu düzenlemelerde Türkiye'de sermayenin, hemen tüm isteklerinin kurumlaştırılması yoluna gidilmiştir.

Kısacası demokrasi, çalışanlar bakımından yasakların egemen olduğu bir yapı haline getirilmiştir.

Getirilen bu düzenlemelerin niteliğine bakıldığında; demokrasi ve özgürlük anlayışı, kurulmak istenen devlet biçimi ile ekonomik ve sosyal alanda devletten beklenenler bakımından sonuç, Türk halkı ve çalışan işçileri açısından olumsuz olmuştur.

Endüstriyel ilişkiler alanında, Türk işçileri açısından güncel sorunlar, dolayısıyla çözüm önerileri ana hatlarıyla kısacası şöyle sıralanabilir:

82 Anayasası 61 Anayasasının çağdaş ve toplumcu çizgisini yakalamaktan çok uzak kalmıştır. Özellikle işçi-işveren ilişkilerindeki genel yaklaşımı sosyal koruma ilkesinden çok, biçimsel bir işçi-işveren eşitliği üzerinde, sosyal devlet ilkesini ortadan kaldırmak yönünde olmuştur.

Bu genel esprinin dışında en çok eleştirilmesi gereken yönlerinden biri de bir çerçeve yasasında olmaması gereken ayrıntılara yer vermesidir. Bu şekliyle de sosyal dinamizmin etkisiyle sıradan bir yasa değişikliği yoluyla halledilebilecek en basit konu dahi bir anayasal sorun haline dönüşmektedir. Doğrusu iktidarın ve işveren çevrelerinin bu hususu pek güzel kullandıkları da gözden kaçmamaktadır.

82 Anayasasının sendikal hareket üzerinde baskıcı ve denetimi bir etkinlik sağlanmasına cevaz veren en önemli düzenlemelerinden biri de siyaset yasağıdır.

Aslında işçi örgütleri, Cumhuriyet ve osmanlı döneminde sendikal hareketin başlangıcından bugüne kadar sürekli olarak, dönem devlet yöneticilerince siyasal çizgisi dışında tutulmaya çalışılmışlardır.

61 Anayasası, bir çerçeve hükmü olarak siyasi faaliyet konusuna yer vermemiş olmakla birlikte, 1971 değişikliğinde hakların kullanımında devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması maksadıyla sınırlar konabileceği hükmü getirilmiştir.

SENDİKALARIN SİYASETLE İLİŞKİLERİ...

274 sayılı Sendikalar Kanununda siyasi teşekküllerle maddi ve organik ilişki içerisine girilemeyeceği hükmü var ise de, bu madde geniş anlamda sendikaların siyasal yaşam içerisinde bir demokratik baskı grubu olarak işlevlerini yerine getirmede engel teşkil etmemiştir.

1982 Anayasası ise, 52. maddesinde sendikaların siyasi amaç güdemeyecekleri, siyasi faaliyette bulunamayacakları, siyasi partilerden destek göremeyecekleri ve onlara destek olamayacakları gibi, daha da önemlisi diğer derneklerle, kamu kurumu niteliğindeki mesleki kuruluşlarla ve vakıflarla bu amaçlarla ortak hareket edemeyecekleri şeklindeki yasaklamalarıyla, sendikaların diğer kuruluşlarla birlikte hareket etme ve oluşacak demokratik baskı grubu işlevlerini ortadan kaldırmayı amaçlamıştır. Böylece sendikalar getirilen siyaset yasağı ile 1947'lere geri döndürülmüştür.

82 Anayasası işverenlerin istek ve görüşleri doğrultusunda bugünkü şeklini kazanmıştır. Siyaset yasağının temelinde yatan da budur. Sendikal faaliyetlerdeki siyasilik çizgisini tespit ederken hangi hassas teraziyi kullanmayı düşündüklerini hala anlayabilmiş değiliz. Ama anlaşılan kendileri de pek anlayamamışlar. Biz işçi sendikası yöneticilerinin pekçok kez başına gelen bir iş, hiç ummadık bir anda TUSİAD başkanının da başına geliverdi. Boşuna dememişler iğneyi kendine, çuvaldızı başkasına diye. O zaman başladılar bu gömlek bize dar geliyor diye bağırma. Bu gömlek dar gelmeye başlamadı, zaten iki beden küçük dikildi. Hiçbir zamanda dikiş tutmadı.

Evet herşeyden önce Anayasadaki bu türden garabetin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

2821 sayılı Sendikalar Yasasındaki kısıtlamalar, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) ilkeleri ve işçi hak ve özgürlüklerini güvence altına alan uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde kaldırılmalıdır.

Çünkü bu alandaki kısıtlamalar, endüstriyel ilişkiler bakımından karşılaşılan sorunların başında gelmektedir.

Sendikaların kuruluş özgürlüğü açısından sorun vardır. Sendika kurmada, çalışanlar arasında işçi-memur gibi yapay ayrımların olmaması lazımdır. Örgütlenme özgürlüğü her çalışan için temel insan hakkıdır.

Sendikaya üye olma özgürlüğü açısından sorun vardır. Yapılan düzenlemelerle kamu kesiminde çalışan personelden, memur statüsünde çalışanlar ve diğer kamu görevlileri yanısıra, işçi statüsünde çalışanlar arasında ayırım yapılmakta ve bazı işçilerin sendika üyesi olmaları yasaklanmaktadır.

YASALAR ÇALIŞANLAR AÇISINDAN DEMOKRATİK DEĞİL..

Sendikaların anatózük ve yönetmeliklerini serbestçe düzenleme hakkı açısından sorun vardır. Bu alanda herhangi bir serbestiden söz etmek mümkün değildir.

İşçilerin yöneticilerini tam bir özgürlük içinde seçebilme hakkı açısından da sorun vardır. Bu hak 2821 sayılı Yasada ağır bir biçimde çiğnenmektedir.

Yine işçilerin sendikaların iç yönetimlerini serbestçe belirleme hakkı açısından sorun vardır. Sendikaların iç işleyişte kendi karar ve yönetmeliklerine bağlı olmaları, bu yönden kamu makamlarına karşı idari olduğu kadar, mali yönden de bağımsız olmaları ILO ilkelerine göre temel hak iken, mevcut düzenlemeler bunun tersidir.

İşçilerin çalışmalarını ve iş programlarını özgürce belirleme hakkı açısından sorun vardır. Bu temel hak ve Anayasaya dayalı olarak 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile getirilen ve işçi hareketini siyasal ve toplumsal oluşumlar dışında tutmayı hedef alan düzenlemelerle ağır bir biçimde çiğnenmiştir.

Kuşkusuz bu alanda getirilen kısıtlamalar ve bu kısıtlamaların doğurduğu günümüze de uzanan sorunlar daha az uzatılabilir.

2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası ile getirilen düzenlemelerin doğurduğu sorunlar bugün de güncelliğini korumaya devam etmektedir. Yasanın, toplu pazarlık hakkının serbestçe kullanımına ve grev hakkının etkin biçimde uygulanabilmesine imkan vermediği, kolektif iş hukuku alanında ağır ve haksız kısıtlamalar getirdiği görülmektedir.

Toplu pazarlık düzeninin üç temel unsuru olan yetki, arabuluculuk, grev ile ilgili yasal düzenlemeler ve uygulamalardaki siyasal iktidar yaklaşımı, bu alandaki başlıca sorunlar oluşturmaktadır.

Sözleşmeye hedef olacak işçi örgütünün belirlenmesinde sorun vardır ve burada siyasal iktidarın yetki belirlemesi tartışma konusu olmaktadır. Sendikalar üzerinde baskı kurmaya imkan verebilen bu sakıncalı düzenlemelerin düzeltilmesi, endüstriyel ilişkileri olumlu etkileyecektir.

Yasanın, bu uyuşmazlıkların barışçı çözüm yolu olarak getirdiği arabuluculuk müessesesinin işleminde sorun vardır. Daha doğru bir ifadeyle bu müessese çalışmamaktadır.

Yasa, grev yasakları ile erteleme hallerinde uyuşmazlığın Yüksek Hakem Kurulu tarafından barışçı yol ile çözümlenmesini öngörmekte ise de; YHK'nun oluşum biçimi bu amacın gerçekleşmesini sağlayamamaktadır. YHK'daki kararlar genelde işveren-hükümet oy çoğunluğuyla alınmaktadır. Hükümetin uyguladığı ekonomik politikanın savunucusu durumundaki YHK., 1990 yılının ilk yarısında da en yakın örneğini yaşadığımız biçimde, siyasal iktidarın tercihi doğrultusunda kararlar alabilmiştir.

SOSYAL GÜVENLİKLE İLGİLİ SORUNLAR VAR

Sosyal güvenlik alanında da sorunlar bulunmaktadır. Mevzuat ve uygulamadan kaynaklanan sorunların taşıdığı ağırlık çalışanların üzerindedir. Yapılan düzenlemeler ile çalışanların sosyal güvenlik haklarında geriye adım atılmıştır.

Emeklilik hakkında sorun vardır ve bu alanda kazanılmış haklar elden alınmış, işçi emekli aylıkları ile memur emekli aylıkları arasında farklar vardır. Süper emekli uygulaması ile devletin getirdiği düzenlemelerin yarattığı adaletsizlik sürmektedir. Sosyal Sigortalar Kurum alacakları önemli meblağlara ulaşmıştır. Kacak işçi sorunu tüm ağırlığıyla devam etmektedir. Kurumun sağladığı sağlık hizmetleri yetersiz iken, işçinin malı olan sağlık tesisleri elinden alınmak istenmektedir.

1990'a bunlarla girdik de, son on ay içinde herhangi bir olumlu gelişme mi sağlayabildik? Ne mümkün. Üstüne, yenilerini koyduk. Yani açıkçası arttı ama eksilmedi.

Yalnız 1990'da işveren çevrelerinin bir çağrısına muhatap olduk. Toplumsal Uzlaşma Çağrı elbetteki kulaklara hoş geliyor. Özellikle konuyla ilgisi biraz daha uzaktan olanlara ise oldukça umut verici görünüyor. Ama işin gerçeği biraz farklı.

► Neden mi? 90 başında TÜRK-İŞ olarak tüm üye sendikalarımızla, yasalarda uluslararası normlara uygun olarak yapılması gerekli değişiklikleri tespit ettik. İstedik ki, bunlar Hükümet ve işverenler nezdinde iyiniyetli ve objektif olarak ele alınsın. Artık Türkiye demokrasisinin ayıbı olmaktan çıkarsın.

Sonuç, işverenler daha tasarıyı ele almadan bu yasalar çok iyidir dediler. Hükümetse hasıraltı etti.

Peki biz nasıl uzlaşacağız. İsteklerinizi konuşmaya bile yanaşmayız ama sizinle uzlaşabiliriz demenin inandırıcı bir yönü olabilir mi?

Evet geçtiğimiz 10 ay içinde birçok telifüz edilen kelimelerden biriydi uzlaşma. Gerçekten üzerinde işverenlerle uzlaşma sağladığımız bir konu oldu.

Bugünün en önemli sorunu gelir dağılımında son on yıldır görülen çarpık gelişim, endüstri ilişkilerine darbe vurmuştur.

1979 yılında yaratılan milli gelirden yüzde 33 oranında pay alan çalışanlar, 1988'de yüzde 14 oranında pay alır duruma gelmiş ve bu pay 1989 yılında o çok övülen, reklamı yapılan sözleşmelerle ancak yüzde 14.8 seviyesine yükselbilmiştir. Kuşkusuz bu % 0.8'lik artışta işçi eyleminin bize göre önemli bir payı bulunmaktadır.

İşverenler feryad ediyor. Yıllık enflasyon şu kadar, istenen zam bu kadar. Arada fahiş farklar var diye. Bu kadar adil ve dengeli ücret politikası meraklısı idiler de, enflasyonun altında kalan ve yıllar boyu süren zamlar esnasında neredeydiler? Bir örnek vereyim. 1981'de enflasyon oranı % 37.6 olmuş. Başkanlığını yaptığım TEKGIDA-İŞ'in en büyük işyerlerinden biri Tekel'de Yüksek Hakem Kurulu'nun uyguladığı zam oranı neydi biliyorsunuzuz? % 7. Peki. Şimdi bağırınlar o zaman ne yapıyordunuz diye sormak bizim hakkımız değil mi?

Biz inlerken onlar da milli gelirden aldıkları payları yükseltiyorlardı. 1979'da sermayenin aldığı pay % 43 iken, 1988'de % 70.2'ye çıkmış, 1989'da ise % 69.8 olmuş.

% 400 - 500'lük zam talepleriyle geliyor diye yakınanlar, gelir dağılımı bu hale gelirken hiç mi rahatsızlık duymadınız demek şimdi bizim hakkımız değil mi? Yani sizler aslan payını alırken bizler sorumluluk ve basiret sahibi idiydik de, hakkımızı aramaya başlayınca mı, sorumsuz, maceraperest olduk.

Çalışma hayatının en önemli sorunu bize göre gelir dağılımında görülen bu çarpık yapılanmadır.

Bu adaletsiz yapı, örneğin sanayi sektöründeki maliyet yapısıyla benzer özellikler göstermektedir. Bugün hasılat içinde ücretin payı kamu-özel kesim toplamı olarak sanayi kesiminde % 10'larm altındadır.

1989 yılında kamu kesimi toplu sözleşmeleri ile önemli oranlara yükselen ücret zammı, satış hasılatı içinde ücretin payını ancak 2-3 puan artırabilmiştir.

Aslında bu durum, ücret artışlarının enflasyona yolaştığı biçimindeki görüşlere de cevap teşkil etmektedir. Zaten bu konuda fazla uzağa gitmeğe gerek yok. Gelir dağılımı hep ücretler aleyhine gelişirken, enflasyon da hep ücretliler aleyhine artmaya devam etmiş.

Arada bir bağlantı kurmaya hiçbir vicdan sahibinin dili varmaz.

Nasıl ki, 80 öncesinin anarşik olaylarının kaynağı biz değilsek, enflasyonun kaynağı da bize ödenen ücretler değil.

Bu arada, net katma değerın bölüşümünde bazı yıllar emek gelirinin de üstüne çıkan faiz payı adaletsiz dağılıma örnek bir gelişme kabul edilmelidir.

Endüstri ilişkilerini etkileyen son gelişmelerden söz etmeden geçemeyeceğim. Herkesin tahmin edeceği gibi Ağustos ayından bu yana devam eden Körfez Krizi enflasyonun düşürülmesi hayallerini ortadan kaldırırken, bir yandan endüstri ilişkilerini de son derece olumsuz etkiledi.

Sayın Özal hangi ekonomiye güvenip, savaş bayraktarlığı yapıyor hala anlayabilmiş değiliz. Ancak, bildiğimiz bir gerçek var ki savaş her ne şart altında olursa olsun gerçek bir yıkımdan başka birşey getirmeyecek. Şimdiye kadar ekonomik yapıda yarattıkları zaten önümüzdeki seneyi bile ipotek altına almış durumda.

Bazı temel tüketim maddelerinde kriz öncesi ve iki aylık süre sonundaki artış oranlarına şöyle bir gözatarsak; beyaz peynir % 8.3 çay % 9.8, kıyma % 6.6, süt % 17.6, pirinç % 26.6, kuru fasulye % 8 artmış. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Peki bütün bu krizin faturasını da mı biz üstle- neceğiz. Bu rakamlar ilk iki ayın. Uzun vadede ne hale geleceğini görmek için kâhin olmaya gerek yok.

Hükümetin 10 yıldır bir türlü tutmayan enflasyon - to- to hesaplarından bıktık usandık artık. Sadece bizden gö- türdüler. Şimdi götürdüklerini istiyoruz. Üstelik barış içinde yaşamak kaydıyla istiyoruz.

ÖNEMLİ BİR SORUN: İŞSİZLİK..

Türkiye'nin çok önemli bir başka sorununa da yine söz- lerimin arasında yer vermek istiyorum. İşsizlik. Bu sorun pekçok ekonomik ve sosyal sorunun yanısıra bizlerin toplu sözleşme faaliyetlerini ve elde ettiklerini sonuçsuz bırakan etkilere sahip.

Son nüfus sayımı, henüz resmi değerlendirmeler ya- pılmamış olsa bile, bir gerçeği ortaya koydu. Hala % 2.3'lük bir oranla nüfus artışında dünyanın önde gelen ülkelerin- den biriyiz.

Ekonomik yapıdaki bozukluk hızlı ve çarpık kentleş- me olayını tüm hızıyla devam ettirmekte. Bir yandan da hızlı nüfus artışı genç nüfustaki işsizliği körüklemekte.

İşsiz nüfustaki artış, bir yandan asgari ücretin düşük tutulması ile yanyana getirildiğinde, işverence toplu söz-leşme maliyetlerini en aza indirmek için en uygun kay- nağı ortaya çıkarıyor.

Kısaca, sözleşmeyi iyi şartlarla imzaladık diyorsunuz. Bir de bakıyorsunuz ki, çalışanları üçte biri bir anda ken- dini kapıda bulmuş.

Çözüm bekleyen en önemli sorunlardan birinin de iş- sizlik olduğu hiç şüphesiz.

Sözlerimi bağlamadan önce değinmek istediğim yasa- ların dışında, tatbikat içinde karşı karşıya kaldığımız iş- yeri kapatma meselesi var.

Son zamanlarda sıkça karşılaştığımız bir uygulama bu. Yetkiyi alıyorsunuz, müzakerelerle başlıyorsunuz, toplu gö- rüşmeler ilerlerken, işveren birdenbire işyerini kapatı- veriyor.

Toplu sözleşme yapma hakkının ortadan kaldırılma- sından başka hiçbir anlam taşımayan bir uygulama bu.

Keyfilik, istismar artık son haddine gelmiş durumda. Ama bu siyasal düzenin yarattığı en büyük toplumsal tah- ribat galiba, ülkede hukuk nizamının güvenilirliğini orta- dan kaldırmak oldu. Artık haklarımızı yasal yollardan aramakla hiçbir sonuç elde edemeyeceğimiz kuşkusu bü- tün beyinlerde yavaş yavaş yeralmaya başladı. Bu hepimi- zin takdir edeceği gibi son derece tehlikeli bir gidiştir. Daha ileriki sonuçlarını aslında düşünmek bile istemiyorum."

BALTA : "Ortaya koyacağımız tepkisel davranışlarda daha orgazine, birlik ve disiplin içinde olmalıyız.."

TEKGIDA-İŞ Sendikası Başkanlar Kurulu 15 Kasım günü İzmir'de TEKGIDA-İŞ İzmir Bölge Şubesi Salonunda toplandı.

Toplantı, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve TEKGIDA-İŞ Sendikası Genel Başkanı **Orhan BALTA**'nın başkanlığında yapıldı. Başkanlar Kurulu toplantısını bir konuşma ile açan **BALTA**, sendikal çalışmalar ve ülke sorunları konusunda açıklamalarda bulundu.

Türkiye'nin toplu sözleşmeler açısından ve ekonomik gidiş bakımından olumsuzluk bulunduğuna işaret eden **BALTA**, sıkıntıların ancak sendikal disiplin ve birlik ile aşılabileceğini belirterek "İster kamu toplu iş sözleşmeleri, ister özel sektör sözleşmeleri olsun ortaya koyacağımız tepkisel davranışlarda daha organize daha birlik ve disiplin içinde olmalıyız" dedi.

Konuşmasında TÜRK-İŞ'in Başkanlar Kurulu toplantısında GENEL EYLEM kararı alındığını belirten **BALTA**, işçilerin üretimden gelen güçlerini mutlaka kullanacaklarını ifade ederek, TÜRK-İŞ Aralık ayı içinde Ankara'da geniş çaplı bir toplantı düzenlediğini söyledi..

TEKGIDA-İŞ Başkanlar Kurulu İzmir'de yapıldı.

İŞVERENLERE ELEŞTİRİ

BALTA işverenlerin de bazı tutum ve davranışlarla samimi olmadıklarını, enflasyonun artmasında sorumluluk taşıdıklarını işaret ederek, özetle şunları söyledi.

"— Bu noktada şu hususa işaret etmek istiyorum. Tüm hareketlerin ve eylemlerin başarıya ulaşması ve kamu oyunda gerekli desteği bulunması her-

şeyden önce disiplinli akılcı davranışlar sergilenmesini gerekli kılmaktadır. İşte bu nedenle siz yönetici arkadaşlarımızın tüm uygulanacak eylemlerde yeterli dikkat ve özeni göstereceğinizden en küçük bir kaygım bile yok.

"Zira unutmamak gerekir ki, işçi işveren ilişkilerini olağan boyutundan çıkararak gerçek bir iş mücadelesi şekline dönüştürenler biz değiliz. En azından bu gelişmenin müsebbibi biz değiliz.

"Yıllardır özveriyle katlandığımız, bir gün düzelecek umuduyla geçirdiğimiz zaman bize acı bir tecrübe kazandırdı. Haklarımızı ve çıkarlarımızı salt iyi niyetli bekleyişlerle işverenlerin, bu hükümetin insiyatifine terketmek sonuçta bizi bir noktaya getirmedir. İşte on yıllık süre boyunca ortaya çıkan gelir dağılımı tablosu. İşte reel ücret seyri hepsi aleyhimize.

"Şimdi, hükümet'te işverenlerde bu tablodaki olumsuzlukları gidermeye çalışmak yerine, amansız bir düşmanımız gibi ortak saldırı cepheleri, stratejileri oluşturmaya başladılar. Bir yandan tehditler, bir yandan işçi çıkarımları, bir yandan işyeri kapatmalar, taşarın elyle işçi çalıştırmalar yada grev kırmak amacıyla işyerine militan işçi sokmalar. Bunların hepsini sendika olarak yaşıyoruz.

"Bir taraftan bunlar olurken bir taraftan da gelin "Toplumsal uzlaşma" yapalım diye çağrı yapıyorlar. Kendileri, ne kadar inandırıcı olduklarını sanıyorlar. Bilmiyorum ama, bizlere güven vermedikleri kesin.

"Yeni bir sözleşme dönemi arifesinde genel görüntü bu. Bundan sonra atacağımız her adım planlı ve disiplinli olmak zorunda. Bu nedenle usul ve yöntemlerle ilgili olarak alınacak her karar en suretli bir şekilde genel merkezce sizlere ulaştırılacaktır."

KOOP-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI..

KOOP-İŞ Başkanlar Kurulu 20 Kasım günü Ankara'da toplandı. Toplantıda bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri **Enver TOÇOĞLU**, TÜRK-İŞ'in yaptığı çalışmalar ile işçilerin içinde bulundukları ekonomik sıkıntıları dile getirdi.

TOÇOĞLU, işçilerin sıkıntıları aşma konusunda her zamankinden daha çok birlik içinde olmaları gerektiğini belirttiği konuşmasında, hükümetin tutumunu eleştirerek "Artan enflasyon karşısında işçilerin ekonomik durumu her geçen gün zorlanmaktadır. Geçim sıkıntısı dayanılmaz bir hal almıştır." dedi.

KOOP-İŞ Sendikası Başkanlar Kurulu çalışmalarını bir konuşmayla açan Genel Başkan **Ahmet BALAMAN**, Koop-İŞ'in 30 işyerinde süren toplu sözleşme çalışmaları hakkında bilgi verirken sonra kamu ve özel sektör işyerlerindeki toplu sözleşmesi çalışmalarında TÜRK-İŞ'in öngördüğü prensip ve stratejiye uyulması gerektiğine işaret etti.

BALAMAN, Koop-İŞ ve öteki sendikaların Temmuz 90 ayından itibaren toplu iş sözleşmesi çalışmalarında tam bir tikanıklık içinde bulunduğunu söyledikten sonra "— İşçi hareketini 1991 başından itibaren sıcak günler beklemektedir. Çalışma hayatımız oldukça sıcak bir çalışmanın içine girmiş olacaktır." dedi.

KOOP-İŞ Başkanlar Kurulu iki gün sürdü.

“TAPUYU DELDİRTMEYİZ...”

TOÇOĞLU: “SAĞ-KUR HAYALİNDE SSK’YA YER YOKTUR”

- **TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve SSK Yönetim Kurulu Üyesi Enver Toçoğlu, İşçinin Mali olan SSK üzerinde hesaplar yapılmasını kınadı..**

Türk-İş Genel Mali Sekreteri ve SSK Yönetim Kurulu üyesi Enver Toçoğlu, Genel Sağlık Sigortası çalışmalarını ile ilgili olarak TÜRK-İŞ’in görüşünü açıklarken; “SAĞ-KUR hayalini kuranlar, hesaplarını SSK olmadan yapmalıdırlar” dedi.

“Daha önce de açıkladığımız gibi, işçiler ödedikleri vergi karşılığı sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına sahipken, ayrıca kendi sosyal güvenlik kuruluşunu meydana getirmişler ve Devlete başka kesimlere sağlık hizmeti verme imkanı tanımışlardır” diyen Toçoğlu, şimdi de SSK sağlık hizmetlerine el konulmak istenmesini kınayarak şunları söyledi:

işverenin ödediği primlerden meydana gelmiştir. Hükümetin en küçük bir katkısı yoktur. Bu kuruluşun sağlık hizmetlerine el koymak, tapuyu delmek anlamına gelir. Buna imkan yoktur. Bu ülkede huzursuzluğun siyasal iktidarca çıkarılmak istenmesi ibret vericidir. Durup dururken işçileri ayağa kaldıracak bü-

yük sosyal patlamalara yol açacak gariplikler nereden akıllarına geliyor anlamak mümkün değildir. Şu iyi bilinsin ki, böyle bir girişimin sonu yoktur, Sosyal Sigortalar Kurumu kaynaklarına göz dikilemeyeceğini herkes üzücü olaylar çıkmadan anlamalıdır.”

TOÇOĞLU’NUN AÇIKLAMASI

“SSK işçi ve işçi adına

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Toçoğlu, Sağ-Kur için “Tapuyu deldirtmeyiz” dedi.

TÜRKİYE-AT KARMA PARLAMENTO TOPLANTISI

BAŞOĞLU:
"Demokrasi
mücadelesinde
hükümetin
tavrı olumlu değil"

İstanbul'daki Türkiye Avrupa Topluluğu Karma Parlamento toplantısına TÜRK-İŞ adına katılan Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** yaptığı konuşmada, 12 Eylül hukuku ile getirilen yasakların devam ettiğini söyledi.

BAŞOĞLU, yürürlükteki Anayasa, Sendikalar, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunları ile sendikalara, sendikacılara ve demokrasiye konulan yasakların sürdüğünü, Türkiye'nin Avrupa Sosyal Şartını kabul etmesine rağmen, çalışma hayatına dönük mevzuatın Avrupa Sosyal Şartına uygun hale getirilmediğini söyledi. **Başoğlu** devamla Anayasa ve kanunların işverenlerin isteklerine uygun olarak düzenlendiğini, TÜRK-İŞ'in hem ulusal hem de uluslararası düzeyde bu yasakların kaldırılması için sürdürdüğü demokrasi mücadelesine hükümetin olumlu yaklaşım göstermediğini belirtti.

Mustafa BAŞOĞLU, "Türkiye'de çağdaş bir demokratik yönetimin ve buna bağlı endüstriyel ilişkilerin kurulabilmesi, yasaklarla donatılan mevzuatın değiştirilmesi ile mümkün olabilir. TÜRK-İŞ bu amaca ulaşmak için başlattığı çalışmaları sürdürmektedir. Geçmiş çalışma döneminde sürdürülen eylemler ve yeniden alınan Genel Eylem Kararı, amaçlanan hedefe ulaşmaya kadar devam edecektir." dedi.

TÜRK TARİHİNDE 128 TÜRK DEVLETİNİN ÖZELLİKLERİ YAZILDI

Değerli Yazar, araştırmacı, Mustafa Yazıcı'nın "TARİHTE 128 TÜRK DEVLETİ İLE, 318 DEVLET, 356 HÜKÜMET BAŞKANLARININ ÖZELLİKLERİ M.Ö. 220 - M.S. 1990" adlı eseri yayımlanmıştı.

Yazarın hazırladığı bu eserinde, Türk adı ve soyu, tarihte 128 Türk devletlerinin kuruluşları, padişahları, başbakanlarının özellikleri, devrinin önemli olaylarını belirterek geniş bilgiler ihtiva etmektedir.

Eser, Türk Tarihini akıcı bir üslupla ve bir film şeridi gibi başından yam SAKA VE HUN TÜRK İMPARATORLUKLARINDAN bugüne kadar olayları gözlerimizin önüne seren bu eser, her övgünün üstündedir. Ayrıca eserde: Türkler'in İslâm Dini'ni nasıl kabullendiklerinin de geniş izahı yapılmaktadır.

Kitabı edinmek isteyen okuyucularımız, Emek Mahallesi 77. Sokak No: 4/5 Ankara. Telefon 223 54 38 adresine başvurabilirler.

BAMYACI, Baydur'u cevaplandırdı:

TÜRK-İŞ Genel Teşk. Sekreteri Mehmet Bamyacı.

"TİSK BAŞKANI İŞÇİ-İŞVEREN İLİŞKİLERİNİ BOZUYOR."

TÜRK-İŞ Teşkilatlanma Genel Sekreteri **Mehmet BAMYACI**, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Başkanı **Refik BAYDUR**'un işçi sendikalarını eleştiren, kendi amaçlarının büyüyen pastadan hakça pay almak olduğunu öne süren demecini kınayarak "Maliyet içinde işçilik payının 10 senede yüzde 23'lerden yüzde 9'un altına düşmesi karşısında hakça bölüşümden bahseden insanın sıkılma duygusu kalmamıştır" dedi.

Mehmet BAMYACI 6 Kasım günü şu açıklamayı yaptı:

"Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Başkanı Sayın **Refik BAYDUR** işçilerin üretim gücünü kullanma kararından rahatsız olmalı ki; bir yandan işçi sendikalarından korkmadığını ifade ederken, öte yandan da sendikacılık dersi vermeye kalkışmıştır.

"İşçi sendikaları işverenleri korkutmak amacıyla değil, işçilerin hak ve menfaatlerini geliştirmek amacıyla faaliyet gösterirler. Bu faaliyet üretim gücünü kullanmayı gerektiriyorsa tereddütsüz uygularlar.

"**BAYDUR**, amaçlarının büyüyen pastadan hakça pay almak olduğunu söylerken koskoca bir gerçeği görmezlikten gelmektedir. 1978'lerde yüzde 23 olan maliyet içindeki işçilik payı, günümüzde yüzde 9'un altına inmiştir. Böyle bir gerçek ortadayken 'hakça pay almaktan' söz eden insanın sıkılma duygusu kalmamış demektir.

"Bugüne kadar herhangi bir işyerinin sahibi olmayan, işverenler yanında çalışırken TİSK Başkanlığına getirilen bir kişinin, patronlara yaranayım derken, çok önem veriyormuş görüldüğü işçi-işveren ilişkilerini kökünden tahrip etmesinden işçiler değil, olsa olsa işveren kesimi zarar görecektir.

"Sayın **BAYDUR** suçluların telaşı ile saçmalamaktadır."

TEKSİF Bayan İşçiler Sempozyumu İstanbul'da yapıldı..

YILMAZ : "Ev kadınlığının en ağır işçilik olduğu kabul edilen günümüzde, çalışan kadınlarımızın durumunu tanımlamak güçtür.."

Uluslararası Kadın
Giyim İşçileri
Sendikası Temsilcisi
MICHELE BRIONES de
Sempozyum'a katıldı.

TEKSİF Senikası tarafından düzenlenen "Bayan İşçiler Sempozyumu 90" İstanbul'da 20-22 Kasım tarihleri arasında mükemmel bir organizasyonla yapıldı.

Türk-İş ve TEKSİF Genel başkanı **Şevket Yılmaz**, sempozyumun açılışında yaptığı konuşmada; TEKSİF eğitim çalışmalarının önemli bir bölümünün bayan işçiler için düzenlendiğine dikkati çekerek "Bunun sebebi, işkolumuzda çalışan bayan işçilerin çok oluşu ve bu arkadaşlarımızın çalışma hayatından, ev kadınlığından, evlilikten ana olmaktan, kadının cinsine özgü durumundan kaynaklanan sorunları vardır" dedi.

Yılmaz, ev kadınlığının en ağır işçilik olduğunda belirterek, "Çalışan kadınlarımızın sorunlarının büyüklüğü kendiliğinden ortaya çıkmaktadır." dedi.

Yılmaz, TEKSİF bayan işçiler seminerinde konuştu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren Aykut**, AAFLI Türkiye Direktörü **Valentin Suazo** ile Uluslararası Kadın Giyim İşçileri Sendikası temsilcisi bayan **Michele Briones**'in katıldığı sempozyumdan Türkiye'nin muhtelif yörelerinden gelen 149 kursiyer bayan yararlandı.

TEKSİF Genel Sekreteri **Zeki Polat**'ın oturum başkanlığında yapılan açılış konuşmalarında, TEKSİF

Genel Başkan Yardımcısı **İbrahim Vardar** sempozyumun düzenlenmesindeki amacı anlattı.

Michele Briones, kadın-erkek eşitliğinin uluslararası düzeyde sağlanması için bütün dünya çalışan kadınlarının dayanışma içinde olması gerektiğini belirten konuşmasında, Atatürk'ün Türk kadınlarına örnek ileri haklar sağladığına işaret etti.

AAFLI Türkiye Direktörü **Valentin Suazo**'nun çalışan kadınların sorunlarına ilişkin konuşmasından sonra kürsüye gelen Türk-İş ve TEKSİF Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, kadınların sorunları üzerinde öğretim üyelerinin tebliğ sunacaklarına işaret ettikten sonra çeşitli işçi ve yurt sorunlarıyla ilgili görüşlerini açıkladı.

Şevket Yılmaz, çalışma hayatında başka ülkelerdekine aksine, Türkiye'de kadın-erkek arasında fark olmadığını, eşit işe eşit ücret verildiğini, yasalarla da kadınların korunduğuna işaret etti.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren Aykut**, sempozyuma katılmaktan mutluluk duyduğunu, eski bir TEKSİF çalışanı olarak kendisini yuvasında hissettiğini belirtti ve

Seminere katılan bayan işçilerden bir grup.

HABER-İŞ/PTTI ORTAK SENDİKACILIK SEMİNERİ DÜZENLENDİ...

HABER/İŞ Sendikası Uluslararası üst kuruluşu PTTİ ile 29 Ekim - 12 Kasım 1990 tarihlerinde Lara/Antalya'da PTT Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde 3'er günlük 5 seminer düzenlendi.

Seminerin açış konuşmasının Genel Başkan Ali AKBAL, "1986'dan buyana üst kuruluşumuz olan PTTİ'la birçok seminerler düzenlendi. Bu semi-

nerlerin katılan kursiyer arkadaşlarımız, Avrupa'daki sendikacılık çalışmaları ile Türk sendikacılık çalışmaları hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Bu bilgileri işçi arkadaşlarımızda aktarırsanız dahada faydalı olacağı kanısında-yım." dedi.

PTTİ Temsilcisi George Noble'de "Kuruluşumuz tarafından düzenlenen

birçok seminerde görevler aldım. Hep-sindende olumlu sonuçlarla ülkeme geri döndüm. Bu seminerinde hepimi-ze hayırlı olmasını diliyorum." dedi.

PTTİ Temsilcisi Mr. George Noble tarafından yönetilen seminerlerin ilk iki-sinde temel sendikacılık bilgileri verildi. Son üç seminerde ise ileri seviye uygulamalı çalışma yapılmıştı.

İlk iki seminerde, Mr. George Noble tarafından Uluslararası kuruluş olan PTTİ, ICFTU, ILO ve ITS hakkında genel bilgi verildi. Ayrıca, "MÜZAKERE SANATI" ve "SAVUNMA BECERİLERİ" konuları TÜRK-İŞ Eğitim Müdürü Metin Ogan'da "DEMOKRASİNİN ESASLARI" konularını kursiyerlere anlattı.

Son üç seminerde ise kursiyerler, kendilerine verilen konular üzerinde uygulamalı Müzakere Sanatı ve Savunma Becerileri deneyimlerini yaptılar. Bu yeni uygulama çalışmaları kursiyerler tarafından son derece olumlu bulunarak bu tür uygulamaların devamını dilediler.

Seminerde Haber-İş'in yönetim kurulu üyeleri de hazır bulundular.

Haber-İş'in Antalya'daki seminerine katılanlardan bir görünüşü.

"Sabah saat 4'e kadar Bakanlığım bütçesi müzakere edildi. Uyumdan buraya geldim. Sizlerle birlikte olmanın mutluluğunu yaşıyorum" dedi.

Kaçak işçi çalıştıran işyerleri için yoğun çalışmalar yapıldığını, SSK ve Bakanlık müfettişlerinin mümkün olduğu kadar bu sorunun çözümüne katkıda bulunduklarını kaydeden İmren Aykut, SSK emeklilerinin durumuna da değinerek şöyle dedi:

"Süper emeklilerin durumuy-la uğraşmaktan, normal emeklilerin durumuna yeterince eğilemedik. Şu anda Bakanlığımızca süper emeklilerle ilgili bir yasa tasarısı hazırlanmış ve Hükümete verilmiştir. Şimdi normal emeklilerin durumunu iyileştirecek önlemler üzerinde çalışmaktayız".

SEMİNERDE İŞLENEN KONULAR

Üç gün süren sempozyumda, "Meslek hayatında kadın-erkek eşitliği" konusunda Çapa Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yakut Irmak, "Amerika ve Dünyada Çalışan Kadınlar ve Sendikacılık", Uluslararası Kadın Konfeksiyon İşçileri Sendikası Eğitim Müdürü ba-

yan Kitty Krupat, "Kadın İşçiler ve Sendikacılık", Denizciler Sendikası Danışmanı Emre Kocaoğlu, "Çalışan Kadın ve Sağlık", Çapa Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yıldız Tümerdem, "Medeni Kanunda Kadının Yeri", TEKSİF Hukuk Danışmanı Sevim Özsoy, "Amerika ve Dünyada Mukayeseli Kadın Hakları" Michel Brinos, "Çalışan Kadının Basındaki Yeri", gazeteci Atilla Özsever, "Dünyada ve ülkemizde kadının ekonomideki yeri,

giyim sanayiinde yeri" konusunda, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mete Törüner'de genel konularda birer tebliğ sundular.

Sempozyum çalışmaları, ikinci gün geç saatlerde grupların belirlenmesi ile devam etti.

Üçüncü gün çalışmaları genel değerlendirme şeklinde tamamlanırken, sertifika dağıtımı ile sempozyum sona erdi.

Bayan işçiler kendi sorunlarıyla ilgili konuşmaları dikkatle izlediler.

BELEDİYE-İŞ BÖLGE SEMİNERİNDE PAHALILIK KONUŞULDU..

Belediye-İş Sendikası tarafmdan Ankara'da düzenlenen eğitim seminerinde söz olan konuşmacılar, özellikle hayat pahalılığından yakındılar ve bu pahalılığın en çok çalışan kesimini etkilediğini belirttiler.

TÜRK-İŞ SALONUNDA YAPILDI

Türk-İş Genel Merkezi Salonundaki seminere, Belediye-İş'in Ankara'daki şubeleri dışında, Nevşehir, Kırşehir, Çankırı ve Yozgat illerinden gelen çok sayıda işçi temsilcisi katıldı.

Dört gün süren simenerde söz alan ekonomist **Tevfik ÇAVDAR** ve öteki konuşmacılar, ANAP iktidarlarının enflasyonu yenme konusundaki söz ve çabalarının boşa gittiğini ifade ettiler. Konuş-

macılar, hür sendikacılığın ülkeyizde zor günler yaşadığını söylediler. Konuşmacılar hükümetin pembe tablolar çizmesine karşılık, Türk Lirasının özellikle

son 10 yılda 40 kat değer kaybettiğini, işsizliğin çığ gibi büyüdüğünü ve hayat pahalılığı yükünün özellikle çalışan kesime çektiirildiğini söyledi.

Belediye-İş'in Ankara'da düzenlediği seminer 4 gün sürdü.

Seminer, katılımcı kadın işçilere başarı plaketi verilmeyle sonuçlandı.

Semire katılan işçi temsilcileri şunlardı :

SEMİNERE KATILANLAR

TEKSİF: Ayla BOZBAY TEKSİF, Nazmiye AKÇAY, Nilgün ÇULAMA, Nilgün KAYASARI, Hülya UYSAL, Hatice HASTÜRK, Keriman YAĞCI;

TES-İŞ: Gülgün YALVAÇ, Cavidan HATİP;

TÜRK HARB-İŞ: Binnaz TOLANT, Şükrüye AKÇACI, Gülnur İRDEN, Fatma Serap KARAGÖZ;

BASS: Dürdane GÜRŞEN, Şahan VAROL;

SAĞLIK-İŞ: Huriye AYBAR, Elif YILDIRIM, Ayşe ÇAKIR, Fatma ÇOKYAŞA, Nüfide KÖRMEZ;

ÇİMSE-İŞ: Neşe USTA;

TARIM-İŞ: Elif ORHAN, Emine KABAK;

LİKAT-İŞ: Zilif ÇELİK, Çiçek GÜNAL;

TEKGIDA-İŞ: Serpil AK, Adile KAYAALP, Türkan ULUCA, Fatma ALTILAR, Aysel DOĞAN, Emine ÇİTE, Ayten YÜKSELEN, Mesude BALTACI, Yıldız AKMEŞE, Serap ALKAN, Saliha ÇALIÇÖVEN, Gülbeyaz YAYCI, Şemsi ORHAN, Gülseren ÇIRPAN, Emriye SÜNNETCİ;

TEKSİF: Remziye KARADENİZ, Nalân KARATAŞ;

TES-İŞ: Zeliha NİZAM Hayriye Bahriye KINACI;

ÇİMSE-İŞ: Pekise MUTLU;

TEKSİF: Ferdağ ERBİL;

TEKGIDA-İŞ: Lütfüye ÜNLÜCUS, Hayrünüsa GÜZEL, Fadime YOKSUL, Ayten YILMAZ.

Seminer kursiyerlere sertifika töreni ile sona erdi.

**Metal İşkolunda
Gerginlik...**

Türk-Metal Sendikası, Genel Başkanı **Mustafa Özbek** 85 bini aşkın üyelerini ilgilendiren MESS Grup Toplu İş Sözleşmesi Görüşmelerinde 4 Ekim'de uyuşmazlığa varılması üzerine, MESS işverenine 'uyarıcı' nitelikteki eylemlerinin bundan sonra **Can yakıcı** nitelik taşıyacağını bildirdi.

Türk Metal Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek**, MESS işverenlerinin ucuz işçi çalıştırmaya alışkın olduklarını, MESS'e bağlı işyerlerinde sözleşme dönemine kadar 1990 yılı içinde 6 bin'e yakın işçinin iş akdinin feshedildiğini, siyasi iktidarın işverenlere dolaylı olarak sağladığı destekle 'İşten çıkarma' suçlarına ortak olduğunu, bunun yanı sıra Türkiye'de işçilerin saat ücretinin 1 doların dahi altına düştüğünü, işverenlerin işçilere insanca yaşama şartlarına haiz olacak imkanları çok gördüğünü, Türk işçisinin 1970'li yıllardaki yaşama düzeyini muhla aradığını ayrıca ekonomi ve sanayiinin insanların refah ve mutluluğu için var olduğunu belirttiği konuşmaların önce 18 Ekim'de İzmir'de, 25 Ekim'de Eskişehir'de, 7 Kasım'da Bursa'da, 12 Kasım'da Ankara'da, 19 Kasım'da Sakarya'da 20 Kasım'da İstan-

TÜRK METAL ÜYELERİNDEN MESS'E UYARI EYLEMLERİ...

bul'da ve 27 Kasım'da Çerkezköy'de ve 29 Kasım'da Bilecik'te devam etti.

Türk Metal üyesi MESS işçilerinin geniş katılımıyla büyük destek gören salon toplantılarında MESS işvereninin katı dayatmacı ve uzlaşmaz tutumunun yanı sıra uyarıcı mahiyet- teki eylemlerle de kamuoyuna MESS'in katılımını anlattıkları görüldü.

Türk Metal üyeleri bu amaçla, 16 Ekim'de İstanbul'da 'Yarım Bıyık' 18 Ekim'de İzmir'de 'Yarım Saç', 25 Ekim'de Eskişehir'de 'Yırtık Elbise', 7 Kasım'da Bursa'da 'Ters Çeket', 21 Kasım'da İstanbul Anadolu Yakası'nda 'Tabut Eylemi' ve 22 Kasım'da İstanbul'da 'Kor-san' eylemleriyle, 27 Kasım'da Çerkezköy'de 'İdamlıklar' eylemini gerçekleştirdiler. ●

Metal İşçisinin MESS'e öfkesi gittikçe artıyor.

**PETROL-İŞ
Başkanlar Kurulu**

YILMAZ: "TİS'TEKİ TIKANIKLIK, HÜKÜMETİN ESERİDİR." CEYLAN: "GENEL EYLEMİ UYGULAMAYA HAZIRIZ."

PETROL-İŞ Genişletilmiş Başkanlar Kurulu 22/23 Kasım 1990 tarihlerinde Ankara'da toplandı. Toplantının açılışında konuşan Türk-İş Genel Başkanı Şevket **YILMAZ**: yaşanan sorunların üzerinde durarak "genel eylem" kararının şekil ve biçiminin Aralık ayı sonunda" belirleneceğini vurguladı.

Türk-İş Genel Başkanı konuşmasında aşağıda görüşlere yer verdi.

"Körfez krizi ve etkileri devam ediyor. Avrupa'da sulh ve insan hakları güvence altında alan belgeye imza atan kişi, Türkiye'de "savaş" ka- çınılmaz diyebiliyor. Bu çelişkiyi anlamak mümkün değil.

Toplu iş sözleşmelerde ilerleme yapılmıyor. Taleplerimizi enflasyonun yüksekliğine ve makul ölçülere göre verdik. Karşımıza Kamu İşveren Sendikaları Kurulurdu. Bu kuruluşlar yukarıdan talimat alıyorlar. Ayrıca, TİSK Başkanı MESS Başkanı Tekstil İşverenleri Sendikası Başkanı ve üç Kamu İşveren Sendikaları, Devlet Bakanı Cemil ÇİÇEK ile bir araya gelerek bugünkü tıkanıklığın zeminini hazırladılar.

TTK, SEKA ve MTA'da fiilen grev aşamasına gelinmiştir. Diğerlerinde de gelişmeler olmaktadır.

1991 yılında yenilenecek TİS'ler için yetki prosedürünü ortak yürütmek için 1989 yılında kurulan komisyon göreve çağrıldı.

Sözleşmeler açısından özeli, kamusu yok. Hepsini bir ağızdan yönettiliyor.

Bu olumsuz şartlar altında birbirimize cevap verme yerine, ortak hareket etmeliyiz. Bunu yayın organlarımız kanalıyla da yapmalıyız. Bir araya gelip kararımızı vereceğiz.

Bugün demokratik kuruluşları bölme çabaları var. Odalar ve Borsalar Birliği Başkanının randevu alacağı zirve toplantısına katılmak, bizim prensiplerimizde yoktur. Kasten bölülebilir miyim

diye düşünüyorlar.

Bazı grevler bilecek uzatılmakta, ithal yoluyla daha ucuza mal olan üretim kalemlerinin olduğu söylenmekte. Kibrit bunun somut örneği deniyor. İplikte aynı deniyor. Amaç, sendikal potansiyeli kırmaktır. Bazı işler ise taşeron ile yapılmaktadır. Bu ve bu gibi uygulamaları anlamak mümkün değil.

Kısaca, yukarıdan ne talimat verilirse, o ilkelere doğrultusunda hareket ediliyor.

Aralık ayı sonunda Başkanlar Kurulumuz toplanacak ve genel eylem kararlarının şekli açıklanacaktır."

CEYLAN'IN KONUŞMASI

PETROL-İŞ Genel Başkanı Münir **CEYLAN** ile yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi:

Sendikalar olarak, ülkemizde demokrasinin restorasyonunu gündemimizin birinci maddesi olarak tutmaktayız. Anayasamızın ve çalışma yasalarının sendikal hak ve özgürlükleri güvence altına alan yönde değiştirilmesi için kararlı uğraşımız, etkinliği artırılarak sürdürülecektir.

Şu anda yapmadığımız Genişletilmiş Başkanlar Kurulu toplantımızda, bu "genel eylem" kararının nasıl yaşama geçeceği konusu ele alınacaktır. Ancak şimdiden söylüyoruz ki, alınan "genel eylem" kararını tüm gücümüz ile destekliyor ve Türk-İş'ten olabildiğince en kısa sürede bu yönde verilecek görüve hazır olduğumuzu açıklıyoruz."

Petrol-İş, Başkanlar kurulu Ankara'da toplandı.

“MALİYE BAKANLIĞI İŞÇİNİN EKMEĞİ İLE OYNUYOR..”

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü işyerlerinde çalışan Türkiye Yol-İş üyesi 30 bin işçinin işine son verildi.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nde mevsimlik işçi adı altında çalıştırılan Türkiye Yol-İş Sendikası'na üye 30 bin işçi, Maliye Bakanlığı'nın katı tutumu yüzünden işinden oldu.

BAYRAM MERAL'İN AÇIKLAMASI

Olay üzerine toplanan T. Yol-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu konuyu görüştü ve Genel Başkan Bayram Meral 6 Kasım günü kamuoyuna şu açıklamayı yaptı:

“Maliye Bakanlığı'nın katı tutumu yüzünden Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün çeşitli işyerlerinde çalışan Sendikamız üyesi 30 bin işçinin çıkışı verilmiştir.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, işçilerin yıl sonuna kadar çalıştırılmasını istemiş, ancak, Maliye Bakanlığı bu isteği dikkate bile almamıştır.

Mevsimlik işçi kadrosunda çalıştırılan bu işçilerin çıkışları verilirken, kıdemleri dikkate alınmamıştır. Oysa ki, bugüne kadar süregelen uygulama ile işe en son alınan işçiden başlanarak çıkış veriliyordu. Bu defa bu uygulama gözardı edilmiş ve 30 bin işçinin işine bir kalemde son verilmiştir.

Nedeni ne olursa olsun, 30 bin gibi büyük bir kitleyi kapı dışarı etmek anlaşılacak bir durum değildir. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ortam bellidir. Enflasyon, tüm yanıtlara rağmen tırmanışını sürdürmektedir. Hayat pahalılığı yüzünden, geçim sıkıntısı yüzünden, işten atılmalar yüzünden intihar edenlere, yaşamına son verenlere hergün gazete sayfalarında tanık oluyoruz. Ülkeyi bu duruma o işçiler getirmede ki, faturasını da onlar yüklensin.

Savaş çığlıkları arasında fırsatçılar zam yağırdırırken, ülkeyi yönetenler kendi maaş-

larını yükseltmek için görülmemiş bir mücadele verirken, bütün bunların yükünü işçilerin sırtına yıkmamanın insanlıkla da, insafla da bağdaşan hiç bir yanı yoktur. Bütçe açığını kapatmanın yolları başka yerlerde aranmalıdır. Kiş kıyamet yaklaşırken aileleriyle birlikte yüzbin aşkın insanı ilgilendiren Maliye Bakanlığı'nın bu katı tutumunu üzüntü ile karşılıyor ve kınıyoruz.”

T. Yol-İş Genel Başkanı Bayram Meral

Ankara'da Yönetim ve Başkanlar Kurulu toplandı..

“ULUSAL ÜCRET POLİTİKASI OLUŞTURULAMAMIŞTIR.”

Çimse-İş Sendikası yönetim ve Başkanlar Kurulu 23 Kasım günü yaptığı toplantıda, ülkemizde ve dünyada gelişen güncel olayları değerlendirmiş ve aşağıda belirtilen konuların kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırmıştır.

“Ülkemizde iktidarın 10 yıldır uyguladığı Ekonomi Politikalarının iflas ettiği açıkça ortadadır.

“Günümüze kadar enflasyonun artış hızı, paranın alım gücünün düşüşü, fiyatların baş döndürücü artışı, millî gelirden pay alan kesimler arasındaki geliş adaletsizliği, işsizlik, vergi adaletsizliği önlenememiş, asgari ücret çağ dışı bir anlayışla tesbit edilir hale getirilmiş, ulusal ücret politikası oluşturulamamıştır.

“Toplumsal sorunların giderilmesi için sendikaların, Türk-İş'in ve tüm demokratik kuruluşların ikaz ve önerileri iktidara dikkate alınmamıştır. İktidar on yıllık süre içinde “en iyisini ben bilirim ve yaparım” anlayışı içinde icraatını sürdürmüş ve ülkemiz bugünkü duruma gelmiştir.

“Bu icraat ile zengin daha da zenginleşmiş, toplumun büyük bir çoğunluğunu oluşturan sabit ve dar gelirdi kesimi sefalet çizgisine doğru itilmiştir.

ÇALIŞMA HAYATIMIZIN SORUNLARI

“10 yıllık süre içinde Anayasa ve Yasalardaki antidemokratik hükümlerle işçi hak ve özgürlüklerine

getirilen engellemeler, yasaklamalar kaldırılmamış aksine ülkemizdeki sendikal hareketin zaman içinde eritilip yok edilmesi, işçilerin mücadele gücünün kırılıp sermayeye teslimiyetini sağlayıcı çalışmalar gözlenmektedir.

“Sözleşmeli personel, geçici işçilik, taşeronluk müessesesi uygulamaları yaygınlaşmış, işçini sendikalaşma istemini ve toplu pazarlık gücünü kırmak amacıyla toplu işçi çıkarmalar yaygınlaşmış, grev kapsamını daraltıcı hükümler düzenlenmiş 1980'den günümüze kadar sanayi işletmelerinde verimlilik ve kâr artışları gözlenirken çalışanların ücretlerinde reel gerilemeler, işçilik maliyetlerinde önemli düşüşler olmuştur.

“Özellikle 1982-1988 yılları arasında sanayide işçi ücreti yüzde 12'lik bir gerileme gösterirken, işçi başına sanayinin sağladığı kâr yüzde 50 artış göstermiştir. Bütün bu gerçeklere rağmen işçilere ve onların kuruluşları sendikalara çağ dışı baskı ve yasaklamalar sürdürülmektedir.

“İktidar, sendikaların, Türk-İş'in tüm uyarılarına rağmen bu on yıllık süre içinde devamlı oyalama taktiğini uygulamış ve ciddi bir yaklaşımda bulunmamıştır. Ayrıca Parlamentodaki tüm siyasi parti gruplarının da yeterince bu konuya eğildiklerinden bahis edemeyiz.

“Çalışma yasaları, demokratik ve özgürlükçü bir anlayıştan çok uzaktır. Ülkemizde demokratik, özgürlükçü sendikal hareketin yeniden var olabilmesi için başta Anayasa olmak üzere tüm yasalardaki antidemokratik maddelerin Uluslararası Çalışma Örgütü'nün normları ve Türk-İş'in önerileri doğrultusunda değiştirilmesi gerekmektedir.”

Çimse-İş Başkanlar Kurulu Türk-İş'te toplandı.

**SAĞLIK-İŞ
EĞİTİM
SEMİNERİ
DÜZENLEDİ.**

BAŞOĞLU: "HÜKÜMET SÜREKLİ SORUN YARATIYOR.."

İzmir'de Sağlık-İş Sendikası'na düzenlenen eğitim seminerine, İzmir ve bölge illerinden gelen işyeri temsilcileri ile bazı şube başkanları katıldı.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri ve Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Başoğlu** genel sorunlara değinen bir konuşma yaptı.

İşçi sorunlarına sırt çeviren iktidara karşı son uyarı niteliği taşıyan Genel eylemin içinde genel grev dahil, çeşitli dayanışma hareketlerinin de bulunacağını belirten Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, bu eylemlerin kapsam ve tarihi konusunda Aralık ayı sonunda Ankara'da tüm şube başkanlarının da katılacağı bir toplantı düzenleneceğini söyledi.

Diğer ülke sorunlarıyla SSK'daki aksaklıkları da dile getiren **Başoğlu**, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"12 Eylül Turgut Özal'ın önünü açmış ama emekçi kesimlerininkini tümüyle kapatmıştır. Sorunları çözmesi gereken hükümet sürekli yeni sorunlar yaratıyor. İşçi aleyhine işleyen kanunlar, güdümlü bir meclis, durmak bilmeyen zamlar yüzünden mücadeleye rağmen 10 yıldır dölüp dolaşıp aynı yere geliyoruz. Çünkü demokrasiyi 10 yıldır zorunlu tatile gönderdiler. Sendikalar insanca yaşamayı sağlayacak bir ücret, yasak ve kısıtlamalardan arındırılmış bir Türkiye talebiyle ortaya çıkınca da tehditler yaşıyor. Ama tehditler ister Çankaya'dan ister Sihiye'den, ister işverenlerden gelsin, artık sorunlarımızın görüşmelerle çözülmeyecek bir noktaya geldiğini biliyoruz. Artık kendisine reva görülen haksızlıklara dayanmayan işçi ayağa kalkmaktadır. Aslında en kalıcı eylem seçim sandığındadır. İktidarı oysuz bırakacak eylemdir ve amacımız

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve Sağlık-İş Genel Başkanı Başoğlu, İzmir seminerinde değerlendirme konuşması yaptı.

seçimi erkene aldırmaaktır. Ancak bunu gerçekleştiremezsek seçime kadar durmaksızın eylem yapacağız."

SSK İÇİN EYLEM ÇAĞIRISI...

SSK primlerine ve hastanelerine Sağlık Bakanlığı'nın göz koyduğunu ve Sağ-Kur projesinin işçinin 1 trilyon liralık primini bakanlığa aktarmayı hedeflediğini öne süren **Mustafa Başoğlu**, işçilere SSK'yı sahiplenmeleri için eylem çağrısında bulundu. **Başoğlu**, "SSK'daki paralar devlet kasasından değil bizim cebimizden ödenen primlerle birikti. Bizim primlerimizle başkasının sağlık sorunlarını çözmeyi kimse vadedemez.

Sağ-Kur yasaının meclisten geçmesini engellemek için sigortalı işçiler değilse bile onların eş ve çocukları 2-3 gün boyunca hastahanelerde oturma eylemleri yaparak SSK'yı sahiplenmelidir" dedi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren Aykut**'un SSK Sağlık Tesislerini Güçlendirme Vakfı'nı da kurmasını eleştiren **Başoğlu**, **İmren Aykut**'un görevini ve kim olduğunu unuttuğunu söyledi. Türk - İş Genel Eğitim Sekreteri, "Bakan Aykut, Vakıf Başkanı Aykut'la SSK kaynakları için rekabete girdi. İmren hanım vakıf kanalıyla para toplayacağına, bizim ödediğimiz primleri doğru kullanarak hakkımız olan sağlık hizmetlerini versin" şeklinde konuştu.

Sağlık-İş Genel Başkan Vekili M. Ali Tanrıverdi seminerde konuşurken.

TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilci Yardımcısı Kundaççı kursiyere sertifika veriyor.

İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Kurulu Yapıldı.

TOÇOĞLU : "EMEKLİLERİN SORUNLARI BÜYÜKTÜR.."

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti 10. Genel Kurulu 3 Kasım 1990 günü Ankara'da yapıldı.

TOÇOĞLU DİVAN BAŞKANI

Divan Başkanlığını yapan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri **Enver TOÇOĞLU**, Genel kurulda bir konuşma yaparak işçi, emekli, dul ve yetimlerin sorunlarını dile getirdi.

TOÇOĞLU konuşmasında özetle şunları söyledi:

"— Geleceğe güvenle bakan bir toplum olma yolunun herkese sosyal güvenlik hakkının etkin bir şekilde verilmesinden geçer. Emekli işçilerin gösterge tabloları düşüktür, yetersizdir. Emeklilere insanca yaşayabilecekleri bir geliri sağlamak durumundayız. Emeklileri köşesine çekilmiş bir topluluk olarak nitelemek son derece yanlıştır. Çok büyük bir hatadır. İşçi emeklisinin sesine kulak verilmelidir. Ve bu sorunlara çözüm bulunmalıdır"

Çeşitli yurt ve işçi sorunlarının değerlendiril-

dirildiği ve tartışıldığı Genel Kurul'da açış konuşmasını yapan İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanı **İ. Ethem ÖZGÜ** emekli dul ve yetimlerinin karşı karşıya kaldıkları sıkıntıları dile getirerek şunları söyledi :

EZGÜ : "EMEKLİ MAAŞLARI YETERSİZ"

"Bugün emekli maaşlarının geçimi sağlayacak gücü kalmamıştır. Kurumun parası yok denemez. 1983-1990 döneminde fiyatlar 22.8 kat artarken emekli maaşları 10.7 kat yükselmiştir. Buda göstermektedir ki, emekliler fiyat artışları karşısında yenik düşmüştür. Fiyatların her şeyi aşındırdığı bu dönemde normal işçi emekli, dul ve yetimlerinin 700 ile 400 arasında olan gösterge tablosunun son dört yıldır sabit tutulması, bu kesime yapılan diğer bir haksızlığı ortaya koymaktadır. Sosyal yardım zammı dahil 381 bin lira emekli maaşı ile geçinmek mümkün mü? Milletvekillerine 10 milyon lira ödenirken, emeklilere bu maaşın yeterli görülmesi kamu vicdanını sıztatmıyor mu? Sosyal güvenlik ve hukuk devletinde ayırımcı politikaların ve uygulamaların yeri yoktur. Bugün sosyal güvenlik hizmeti sunan SSK'nın bir havuzu vardır ve bu havuzdan herkese eşit haklar sağlanmalıdır. Normali, süperi, mağduri diye emeklileri parçalamaya ve birbirine özendirmeye hakkımız yoktur. Yüksek enflasyon ortamında gösterge tablolarımız komik duruma düşmüştür. Süper emekliler mağdur edilmiştir. Hukuk devletinde devlete güven esastır.

"Cemiyetimiz süper emeklilerin haklarının iadesi için de, normal emeklilerin durumlarının düzeltilmesi için de mücadele verdi. Sorunu çözenin tek yolu, tüm emeklileri kapsama alan bir iyileştirmeden

geçmektedir. İşçi ve memur emeklileri arasında da farklılık bulunmaktadır. Denge işçi emeklilerinin aleyhine olmakta, en belirgin farklılık ise sosyal yardım zammında görülmektedir. Bu değerlendirmeye bakarak memur emeklilerinin durumunun kıvanç verici bir noktada olduğu düşünülmemelidir. İşaret etmek istediğim husus, işçi emeklilerine yönelik adaletsiz, haksız ayırımdır. İşçi Emeklileri Cemiyeti olarak hareket noktamız açıktır: Emeklilik hakkını kazanmış olan insanımız, ister Bağ-Kur'dan, ister Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan isterse T.C. Emekli Sandığından emekli olsun

TOÇOĞLU : Emeklilerin sorunlarına çözüm istedi.

lar emeklilik dönemlerini insanca yaşayabilecekleri kimseye muhtaç olmayacakları, ilerlemiş yaşlarında geçimini sağlayabilmek için ikinci bir iş aramaya ihtiyaç duymayacakları koşullara kavuşturulmalı ve bir çatı altında toplanmalıdır. Avrupa Topluluğu kapsamındaki modern Türkiye, yurttaşlarına sosyal güvenlik haklarını tüm olarak sağlayabilen bir ülke olmalıdır. İnsanımızı yarın da endişe duymayacağı koşullara kavuşturmak mecburiyetindeyiz.

Bunu önce eşitsizlikleri, adaletsizlikleri ortadan kaldırmaya başlayarak yapabiliriz".

Yapılan seçimler sonucu, **İ. Ethem EZGÜ** yeniden Genel Başkanlığı getirildi. Genel Başkan Vekilliğine **İnci KOYUNCU**, Genel Sekreterliğe **Tevfik ERDEM**, Genel Mali Sekreterliğe **Fahri ŞAHİN** ve Genel Sekreter Yardımcılığına **Mustafa SAZAK** yeniden seçildiler.

EZGÜ, İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanlığına yeniden seçildi (üstte), ve Genel Kurula katılanlar (altta)

Prof. Dr. Özdemir AKMUT :

“BORSA'DA YİNE KÜÇÜK TASARRUFÇU KAYBETTİ..”

• Halkın kaybı trilyonu aştı..

Son bir kaç yıldır ülkemizde küçük tasarruf sahipleri “bir koyan üç kazandı”, “borsada milyarder oldu” gibi magazin haberleri ile hiç bilmedikleri, yeterince gelişmemiş ve kontrolü denetimi yapılmayan bir borsa olayının içine çekildiler. Ülkemizde yatırım danışmanlığı mesleğinin gelişmemesi, tasarrufçuya bilgi verecek Mali Basının yetersiz oluşu nedeniyle bilgisiz tasarrufçu bu işi iyi bilen ve hareketi yönlendirebilen spekülâtorlerle bankaların elinde oyuncak oldu. **Bunun sonucu olarakta Ağustos'tan beri yaklaşık 1 Trilyon Liranın küçük tasarrufçunun cebinden çıkıp, bankalarca, şirketlere, aracı kuruluşların kasalarına aktarıldığı haberi gazetelerde yer aldı.**

Sermaye Piyasası ve Borsa konusunda ülkemizde bu konunun uzmanlarından Prof. Dr. Özdemir Akmut (Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Bölümü) küçük tasarrufçunun borsada oynarken çok dikkatli olmasını tavsiye ediyor. **Prof. Dr. Akmut** ile arkadaşımız **Sinan Vargı**'nın yaptığı röportajı borsa ve hisse senedi gerçeğini öğrenmek isteyen okurlarımızın bilgisine sunuyoruz.

Röportaj : Sinan VARGI

TÜRK-İŞ Koop. Uzmanı

Vargı — Sayın Akmut, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) meydana gelen düşüşlerle tasarruf sahibi Ağustos'tan bu yana 1 Trilyon kadar para kaybetti. Siz bu düşüşleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Akmut — İMKB'ında işlem hacmi sıfır denecek seviyelere düştü. Alım satım yapılmıyor ve bunun bir ölçüde körfez krizi ile bir ilgisi olabilir. Hiç ilgisi yoktur, demek kanaatimce yanlış olur. Son günlerde bir panik havası yaşanmaktadır. Borsa-cıların tabiri ile borsa yerlere yapışmış durumdadır.

Vargı — Bunda yüzde yüz körfez krizinin bir etkisi olduğunu söyleyebilir miyiz?

Akmut — Bunu tamamen körfez krizine bağlamak yanlış olur. Piyasada bir panik havası yaratılmış olması, borsada istedikleri yönlendirmeyi yapabilen üç beş spekülâtor ile bunların dümen suyuunda hareket eden yatırım fonlarının izledikleri politikanın çok büyük ölçüde İMKB endeksinin düşmesinde rolü vardır. Aslında sermaye piyasası herkesçe bilindiği gibi, iki temel fonksiyonu yerine getirmelidir. Bun-

lardan bir tanesi sınai mülkiyetin geniş bir tabana yayılmasına yardımcı olması, ikincisi ise sermaye piyasasına akan fonların ki bunların en temel kaynağı halkın tasarruflarıdır, en rasyonel yatırım alanlarına yönelmesini sağlamaktır. Türkiye'deki sermaye piyasası bugünkü durumuyla her iki fonksiyonu yerine getirmekten çok uzaktır. Sermaye piyasası bugüne kadar ne güvenilir kâr ve gelişme potansiyeli olan firmaların sınai mülkiyetine Türk Tasarruf sahiplerini ortak edebilmiştir, ne de

işletmelerin orta ve uzun vadeli kredi taleplerini temin ettikleri bir piyasayı meydana getirebilmiştir.

Vargı — Hocam o takdirde, Borsa gerçek işlevini yerine getiremiyor diyebilir miyiz? Bunun nedenleri ne olabilir?

Akmut — Borsadaki kaynaklar gereken yatırım alanlarına değil de spekülâtorlerin belirlediği alanlara kaymıştır. İşin en garip tarafı bankaların ellerinde fon biriken kuruluşla-

Arkadaşımız Sinan VARGI Prof. Dr. AKMUT ile TÜRK-İŞ Dergisini inceliyor.

►
rın yatırım fonlarının sermaye piyasasında spekülâtif amaçların önüne set çekmesi, etkin bir piyasasını gelişmesine yardımcı olması gibi bir fonksiyonları bulunması gerekirken, sermaye piyasasında spekülâtörlerle birlikte hareket etmeyi kendi çıkarları yönünden tercih etmektedirler. İşte buna göre işin en garip tarafı budur..

Vargı — Borsada bir takım oyunlardan söz ediliyor. Bu oyunlar nelerdir? Spek iatörler dediğimiz grup, alım satımlarla, hisse senedinin değerini yükseltebilip, indirebilirler mi?..

Akmüt — Şimdi borsada etkin bir piyasa koşullarında alım ve sa-

- *Bizde Sermaye Piyasasının gözetim ve denetim fonksiyonu çalışmıyor. Bu durumda küçük tasarruf sahibi karanlıkta el yordamı ile hareket eden kişiler durumuna düşmektedir.*

tımların yapılabilmesi için başta gelen koşul çok sayıda alıcı ve satıcının fon arzeden ve fon talep edenin bulunmasıdır. Türk Sermaye Piyasası ve Borsa henüz etkinliği olmayan sığ bir piyasadır. Borsaya kote edilmiş firma sayısı henüz 100'e ulaşmamıştır. Son 1.5 yıl hariç borsada alım satım yapan grupların sayısı da etkin bir piyasayı meydana getirmek için yeterli olmaktan çok uzaktır. Böyle bir sığ piyasada günlük dedikodular, borsada kulaktan kulağa dolaşan söylentiler borsa başkanının belirli konudaki tutumu, borsadaki spekülâtörlerin satın alma kararları doğrudan doğruya fiyatları etkileyebilmektedir.

Vargı — Efendim, borsadaki bazı bilgilerin dışarıya sızdırılarak bu bilgilerin kullanımı ile bir anda aşırı kâr elde edilebileceği ifade ediliyor. Bu yasak değil midir?.

Akmüt — Evet bu yasaktır. Ancak belirli gruplar bundan aşırı bir şekilde kâr sağlayabilir. Bizde de yasaktır, ama bizde Sermaye Piyasasının gözetim ve denetim mekanizması çalışmıyor. Sermaye Piyasası bu sığ dediğimiz piyasada bu türlü hareketleri önleyebilecek kurullara kavuşabilmiş değildir.

Vargı — O zaman hata nerede?

Akmüt — Aslında hata, taa en başında yapıldı. Biz bir Sermaye Pi-

yasası Kurulu Kanunu çıkarmakla ve bu kurulu kurmakla borsa meydana getirmekle Sermaye Piyasasının oluştuğu gibi yanlış bir kanaate kapıldık. Bunların yeri ve önemi büyüktür. Ancak Sermaye Piyasası bunlardan ibaret değildir. Bağımsız dış denetim organları, yeminli mali müşavirlik spekülâtif davranışlı amaçlara karşı piyasayı düzenleyecek fon kuruluşlarının bu yönde hareket etmesi, mali noksanlığı ve benzeri bir çok faktör, sermaye piyasasının yetersiz kalmasına neden oldu. Bu yüzden, küçük tasarruf sahibi karanlıkta el yordamı ile hareket eden kişiler durumuna düşmüştür.

Vargı — Kâr eden şirketlerin hisse senetlerinin fiyatları düşüp, zarar eden şirketlerin hisse senetlerinin fi-

yatları artabiliyor deniliyor. Bu nasıl oluyor?

Akmüt — Çok doğru bir gözlem-

Prof. Dr. AKMUT, Sermaye piyasasının denetim ve gözetiminin bankalara ait olduğu söylüyor.

dir. Beş yıldan beri zarar eden şirketin hisse senetlerinin fiyatı artarken, sürekli kazanç sağlayan firmaların hisse senetlerinin fiyatları hiç artmamakta ya da azalmaktadır. Bunun nedenleri tamamen spekülâtif hareketler ile tasarruf sahiplerine yardımcı olacak kuruluşların borsada bulunmaması olarak söylenebilir.

Vargı — Küçük tasarruf sahibi olan bir kişiye önerileriniz neler olabilir?

Akmüt — Bugün bizdeki borsa-

da oynayan küçük tasarruf sahibi, uzun dönemde tasarrufun enflasyonun yıpratıcı etkilerinden korumak için değil de, bir anda yatırımın değerlendirilmesini istemektedir. Ani gelir beklemektedir. Harcamalarına yetmeyen gelirini karşılamak istemektedir. Oysa yüksek gelirin, kaybetme riski çok fazladır. Bir şirketin hisse senedine yatırım yaptığımız zaman, bu şirket iflas ettiği takdirde hisse senedi kağıdının hiç bir değeri kalmaz. İcra-İflâs masasından sonra elde eğer bir şey kalırsa dağıtım yapılır. Hisse senedinde önemli olan piyasa fiyatıdır, yani şirketin mal varlığının temsidir. Hisse senetleri yükselmesine rağmen şirket temettü dağıtmayabilir. Biz bu takdirde bu şirketin riskli olduğunu söyleyemeyiz. Küçük tasarruf sahibi ani gelir beklemekte ve fiyatların artmasını istemekte ve böylelikle kendisi spekülâtör durumuna düşmektedir ve kaybı da olmaktadır. Oysa yüksek gelir gurupları sermaye piyasasına yatırım yaptıkları zaman, esas amaç hemen temettüye ulaşmak değildir. Temel faktör gelişme potansiyeli olan şirketlerin de geçirilmesidir. Pa-

nik olduğu zaman yüksek gelir gurupları, küçük tasarrufçu gibi hemen ellerindeki hisse senedini satmıyorlar. Aksine küçük tasarrufçunun elinden senetleri ucuza kapatıp almak istiyorlar.

Vargı — Bu durumda kaybeden yine küçük tasarruf sahipleri oluyorlar öyle değil mi?.

Akmüt — Gayet tabii, Spekülâtörlerin dümen suyunda giden kü-

TARIM-İŞ, 1990 EĞİTİM PROGRAMINI TAMAMLADI..

Tarım-İş Sendikası, 1990 yılı için planladığı ve tüm işyerlerinde görevli baştemsilci ve temsilcileri kapsayan eğitim programını tamamladı.

Seminerlerin sonuncusu 4 ayrı grup halinde Yalova'daki **Türk Harb-İş** Sendikası tesislerinde gerçekleştirildi.

100 KURSIYER EĞİTİM VERİLDİ..

Baştemsilci ve temsilcilerden oluşan toplam 100 kursiyerin katıldığı seminerlerin açılış ve kapanışlarında konuşan **TARIM-İŞ** Sendikası Genel Başkanı **Sabri ÖZDEŞ**, eğitilmiş temsilci kitlesinin sendikal mücadeleye güç katacağını söyledi. **ÖZDEŞ**, "Eğitimdeki temel amaç, işçiye işçilik bilincini vermek ve hak mücadelesinde bilinçli kitleler oluşturmaktır." dedi. Özdeş konuşmasında, "eğitilmiş

ve bilinçli temsilci topluluğunun hak arama mücadelesinde bayraktarlık yapacağını" da sözlerine ekledi. **TARIM-İŞ** Sendikası Genel Eğitim ve Araştırma Sekreteri **Mustafa YAPRAK** da, bu yıl eğitimden geçmemiş temsilci bırakılmadığını, önümüzdeki yıl işyerinde eğitim programlarının uygulamaya konulacağını söyledi.

Seminerlerde, "Tarım ve Orman İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği", "Tarım ve Orman İşçilerinin Sosyal Güvenlik Sorunları", "Sendika Temsilciliğinin Teminatı ve Temsilcilerin Görevleri", "Türkiye'de Toplu Pazarlık Sistemi ve Grev Hakkı", "Toplu Sözleşmelerden Doğan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konuları işlendi.

Tarım-İş'in Yalova'daki Seminerine katılanlar Tarım-İş Yöneticileri ile birlikte.

■
çük tasarruf sahipleri kaybeden taraf oluyor.

Vargı — Hocam, o zaman 15 Kasım'da yaşanan kriz aslında yüksek gelir guruplarının vatandaşın elinde bulunan senetlerin ucuza kapatılması için düzenlenmiş bir tezgâh mıdır?

Akmut — Kesinlikle öyle. Başta bankalar toparlıyor. Aslında baş-

emekli ikramiyesini borsada oynatayım diyen bir emekli işçinin risk faktörü çok daha fazla. Öyleyse, bu vatandaş, tasarrufunu değerlendirmek için ne yapmalıdır?

Akmut — Şu anda akesinlikle borsaya yatırım yapmasını, ani gelir beklediği için tavsiye etmem. Ama uzun süre bekleyecekse, hisse senedi almak için en iyi zaman. Ancak bunun için de şirketler hakkında iyi

Vargı — Hocam küçük tasarrufçu halkın buradaki son kaybı, 1 Trilyon liradır deniliyor. Bu çok büyük bir rakkam. Bu tür bir kriz tekrar yaşanabilir mi?

Akmut — Her an beklenebilir. Bunun körfez krizi ile başta da söylediğim gibi çok fazla ilgili olduğunu sanmıyorum. Öyle olsaydı, Ağustos başında bu kriz olurdu. Borsa bunu atlattı. Bir körfez krizi olmasa bile, bu sığ sermaye piyasasında her an bu tür kriz olabilir. Çünkü denetimden gözetimden uzak bir piyasa. Bankalar da aynı şekilde kendi gelirlerinin artması için piyasadaki spekülasyon amaçlara girdikçe bu tür bir kriz tekrar her an beklenmelidir.

Vargı — Bu röportaj için, **TÜRK-İŞ Dergisi** olarak size çok teşekkür ediyoruz.

Akmut — Ben de teşekkür ederim.

- Her an tekrar böyle bir kriz yaşanabilir. Küçük tasarrufçu, tüm yumurtalarımızı aynı sepete koymayalım, atasözünden hareketle tasarruflarını değişik alanlarda değerlendirmelidir.

ta da belirttiğim gibi bankaların, bu gibi spekülasyon bir amaçla sermaye piyasasında yer almaları beklenebilir, bunlar üç beş tane vurguncu gibi hareket edemezler. Sermaye piyasasının bir ölçüde denetimi ve gözetimi bankaların sorumluluğu altındadır.

Vargı — Sayın Akmut, bu takdirde, hani emekli olup ta, elindeki

bilgi sahibi olması lâzım. Bu olmadığı mı risk çok fazladır. "Yumurtalarımızı aynı sepete koymayalım" atasözünden hareketle, daha az riskli yatırım alanlarına yönelebilir. Endüstri Şirketlerinin hisse senetlerine yatırım yapılabileceği gibi, portföy çeşitleremesi dediğimiz, arsa, arazi döviz kısa vadeli kamu ortaklığı senetlerine yatırım yapılabilir.

- **YETKİ AŞAMASINDA İŞVERENİN DEĞİŞMESİ, SENDİKA AÇISINDAN YETKİDE BİR DEĞİŞİKLİĞE YOL AÇMAZ..**
- **YENİ İŞVEREN, SENDİKA'NIN ESKİ İŞVERENE YENİYİ BİLMİYEREK ÇAĞRIDA BULUNDUĞU SABITSE, YETKİNİN DÜŞTÜĞÜNÜ İLERİ SÜREMEZ..**

YARGITAY

9 Hukuk Dairesi

E. 1990/7495

K. 1990/8051

T. 29.6.1990

DAVA : (D) Turizm İşletmeciliği adına avukat A.K. ile Bağımsız... Sendikası başkanlığı adına avukat N.Ö. aralarındaki dava hakkında Antalya İş Mahkemesi'nden verilen 31.5.1990 günlü ve 193/260 sayılı hüküm davalı avukatınca temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : Davalı ... Sendikası 6.11.1989 tarihi itibarıyla (A) Otel İşletmecilik ve Danışmanlık A.Ş.'nin işletmekte olduğu Otel (S) işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmak üzere çoğunluk tespiti istemiş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca adı geçen Sendika'nın bu işyerinde çoğunlukta olduğu saptanarak 12.2.1990 tarihinde yetki belgesi verilmiştir. Bu yetki belgesi üzerine sendaki, (A) Otel İşletmecilik ve Danışmanlık A.Ş.'yi 23.2.1990 tarihinde toplu görüşmeye çağırması ve toplu görüşme tekliflerini bildirmiştir. Ancak Otel (S) işyeri 31.12.1989 tarihinde davacı (D) Turizm İşletmesi A.Ş.'ye devredilmiştir. Bu çağrı yazısı PTT kanalı ile (A) otel işletmeciliği'ne tebliğ edilmiştir. (A) otel işletmeciliği A.Ş. yetkilisi aldığı tebliğati işyerinin (D) Turizm İşletmeciliği A.Ş.'ye devredilmiş olduğundan söz ederek, Sendika'ya iade etmiştir.

(D) Turizm İşletmeciliği A.Ş. bu dava ile kendilerine süresinde toplu görüşme çağrısı yapılmadığından bahisle Sendika'nın yetki belgesinin hükümsüzlüğüne ve toplu iş sözleşmesi yapma yetkisinin düşmüş olduğunun tespitine karar verilmesini istemiştir.

2822 sayılı TİSGLK'nin "tarafaların durumunda değişiklik" başlığını taşıyan 8. maddesinde "toplular iş sözleşmesine taraf olan sendikanın feshi veya infisahi yahut faaliyetten men edilmiş olması veya yetkiyi kaybetmiş olması veya toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinde işverenin değişmesi toplu iş sözleşmesini sona erdirmez" hükmü yer almaktadır. Bu kuralın yetki safhasında işverenin değişmesi halinde de gözönünde tutulması ve uygulama olanağının bulunduğunun kabulü gerekir. Bu itibarla

ÖZET : Yetki aşamasında işyeri el değiştirse bile, sendika açısından yetki prosedürünü yenilemeyi gerektiren bir durum yoktur. Sendika, işyerinin el değiştirdiğinden habersiz olduğu için eski işverene çağrıda bulunduyorsa, yeni işveren, süresi içinde kendisine çağrı yapılmadığından bahisle yetkinin düştüğünü ileri süremez.

devreden işveren zamanında alınmış olan yetki, devralan işvereni de bağlar. O halde, işyerini sonradan devir alan (D) Turizm İşletmeciliği A.Ş.'de bu yetki ile bağlıdır. Öte yandan (A) A.Ş.'ye toplu görüşme çağrısı 2822 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca süresinde yapılmıştır. Davacı Şirket'in işyerini devraldığı Şirket'e zamanında toplu görüşme çağrısı yapıldığını bildiği de dosya içeriği tüm delillerden ve özellikle dava dilekçesindeki açıklamalardan kesin biçimde anlaşılmaktadır. Davalı Sendika'nın ise devir işlemini bilmediği yine dosyadaki bilgilerden tespit olunabilmektedir. Böyle

bir durumda davacı (D) Turizm İşletmecilik A.Ş.'nin önceki işveren yerine kim olarak davalı sendika ile toplu görüşme çağrısına muhatap olması ve görüşmelere başlaması gerekirdi. Bu durumda Sendika'nın davacı Şirket'e ayrıca toplu görüşme için çağrıda bulunması icap etmez. Böyle olunca davanın reddine karar vermek gerekir. Yazılı şekilde isteğin kabulü ile hüküm tesisi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebeple BOZULMASINA, 29.6.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

- **İŞVERENİN KÖTÜNİYETLİ OLDUĞU DURUMLARDA, İŞÇİNİN AKTİN FESHİNDEN SONRAKİ BOŞTA GEÇEN SÜRELER İÇİN TAZMİNAT İSTEMEYE HAKKI OLUR**

YARGITAY

9. Hukuk Dairesi

E. 1990/4384

K. 1990/7523

T. 19.6.1990

DAVA : Davacı, ihbar ve kıdem tazminatı, boşta geçen süreler karşılığı ve yıllık ücretli izin parasının ödenilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR : 1 — Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2 — Davacı, davalı bakanın kambiyo şubesinde görevli iken, adı usulsüz bir işe karışmış ve bu nedenle iş akti 14.5.1982 tarihinde feshedilmiştir. Hakkında açılan kamu davası süre yönünden

ÖZET : İşçi, işverenin iş aktini kötüniyetli biri biçimde bozduğu durumlarda, boşta geçen süreleri için ayrıca tazminat isteyebilir. Ancak, bu isteğin olumlu karara bağlanabilmesi için bu ödemeyi gerektiren nedenlerin varlığı sabit olmalıdır.

ortadan kaldırılmıştır. Ceza Mahemesi'nde mütalaasına başvurulana bilirkişi, davalının usulsüz işlemlerle ilgili belgelerde rumuz ve parafının bulunduğu ancak imza yetkisinin olmadığını bu sebeple sorumluluk yüklenilemeyeceği bildirilmiştir.

Davacı, 9.10.1986 tarihinde açtığı bu dava ile fesihten 1.12.1984 tarihine kadar boşta geçen süre için uğradığı zarar karşılığı ücret ve ücrete bağlı haklarını istemiştir.

Mahkemeye bilirkişiye yaptırılan hesap sonucuna göre 20.7.1982 ile 1.12.1984 tarihleri arası için gerçekleşen ücret ve ücrete bağlı haklara karar verilmiştir.

Gerçekten 1475 sayılı İş Kanunu'nun 13'üncü maddesinin son fıkrasına

13. Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi Ankara'da yapıldı.

Ulu Önder Atatürk'ün direktifleri ile kurulan **Türk Kooperatifçilik Kurumu** tarafından her üç yılda bir gerçekleştirilen Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongrelerinin 13. cüsü 8-10 Kasım 1990 tarihlerinde Ankara'da yapıldı.

Çok sayıda yerli ve yabancı bilim adamının konuşmacı olarak katıldığı Kongre'nin açış konuşmalarını, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı **Lütfullah**

Kayalar ile Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Murat Karayalçın** yaptı. 17 tebliğin sunulduğu kongrede Türk-İş Kooperatif Uzmanı **Sinan Vargı** "Dünya ve Türk Kooperatifçiliğinin Geleceği" konulu bir tebliğ sundu. Gazi Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Üyelerinden **Prof. Dr. Ayhan Tan** ise "Kooperatiflerin Sosyo-Kültürel Gelişime ve Demokrasinin Yerleştirilmesindeki Katkısı" başlıklı

tebliğini sundu. Kongrede F. Ebert Vakfı temsilcisi **Doc. Dr. İsmail Duymaz** ise ilgiyle izlenen "İşçi Üretim Kooperatifleri" konulu tebliğini sundu.

Mukemmel bir şekilde organize edilen ve beşyüzden fazla kooperatifçinin katıldığı 13. Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresinin tebliğleri bir kitap haline getirildi.

göre işçinin ayrıca tazminat isteme hakkı vardır. Ancak, bunun için işverenin kötü niyetle hareket etmiş olması ya da başka bir gerektirici bir nedenin bulunması gerekir. Davada, olayın oluş tarzına göre işverenin ihbar ve kıdem tazminatı dışında,

fesihden sonraki boşta geçen süre için herhangi bir tazminat ödemesini gerektiren sebepler yoktur. Davacının çalışması belirli süreli hizmet aktininde dayanmamaktadır. Süresi belirli olmayan sürekli hizmet akti ile çalışmıştır. Bütün bu du-

rumlar itibarıyla boşta geçen süreye ait isteğin reddine karar vermek gerekir.

SONUÇ : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebeplerden **BOZULMASINA**, 19.6.1990 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

İŞVEREN, İŞ KAZASINA UĞRAYAN İŞÇİNİN BAĞLI BULUNDUĞU TAŞERONUN SORUMLULUĞU ORANINDA, İSTİHDAM EDEN SIFATIYLA SORUMLU OLUR

YARGITAY
10 Hukuk Dairesi

E. 1990/193
K. 1990/4275
T. 7.5.1990

DAVA : Davacı, iş kazasında ölen sigortalı işçinin haksahiplerine yapılan harcamalar üzerine uğranılan Kurum zararının rücanı ödetilmesini istemiştir.

Mahkeme isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hükmün, davacı ve davalılardan E. Avukatlarınca temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla, dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

KARAR : 1 — Dosyadaki yazılara, toplanan delillere, hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre, davacı kurumun tüm, davalı işverenin sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2 — İşveren E.'nin bir mağazanın dekorasyon işini alıp iç dekor ve tefriş işlerini üstlendiği, alçı dekor işlerini taşeron M.'ye demir işlerini ise taşeron N.'ye verdiği; alçı dekor işleri taşeronu M.'nin işçisi E.'nin alçı işinde çalışırken geçirdiği iş kazası sonucu öldüğü, zararlandırıcı sigorta olayında tüm kusurun demir

ÖZET : İşverenin işyerindeki iş kazasından sorumlu tutulabilmesi için, iş kazasına uğrayan işçinin bağlı çalıştığı taşeronun da kazadan sorumlu tutulabilmesi gerekir. Kazada 3. şahıs durumundaki bir başka taşeronun sorumlu bulunması, işverenin istihdam eden sıfatıyla sorumlu olmamasını sağlar.

işleri taşeronu N.'de olduğu, işveren E.'nin, alçı taşeronu M. ve sigortalıya atfı kabil herhangi bir kusur bulunmadığı mahkemece kabul edildiğine göre, çözümlenmesi gereken hukuksal sorun, işverenin, 3. kişi durumunda olan demir işleri taşeronu N.'nin kusurundan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 87. maddesi çerçevesinde sorumlu olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Sigortalı E.'nin taşeron M.'nin işçisi olduğu, demir işleri taşeronu N. ile aralarında hizmet akti ilişkisi bulunmadığı konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. N. ile M.'nin kazalı işçisini, demir işleri taşeronu N.'nin işinde çalıştırmak gibi bir durumda sözkonusu değildir. Bu nedenle zararlandırıcı sigorta olayında sigortalıyı çalıştıran ve alçı işlerini yapan M. taşeron, E. işveren, % 100 kusuru ile sigortalının ölümüne neden olan ve demir işlerini yaptıran N. 3 kişi durumundadır ve N. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 26/2. maddesi gereğince sorumludur. İşverenin sorumluluğu ise anılan maddenin 1. fıkrasındaki koşulla-

rın gerçekleşmesi halinde sözkonusudur. İşverenin, demir işlerini alan N.'nin kusurundan istihdam eden sıfatı ile rücu davalarında sorumlu tutulamayacağı ortadadır. 506 sayılı Yasa'nın 87. maddesi gereğince işverenin sorumlu tutulabilmesi için hizmet akti ile sigortalıyı çalıştıran aracı (taşeron) M.'nin kusurlu olması koşuludur. Gerek işveren, gerekse sigortalıyı çalıştıran alçı taşeronu M.'nin zararlandırıcı sigorta olayında kusurları bulunmadığı, tüm kusurun 3. kişi durumunda olan demir işleri taşeronu N.'de olduğu kabul edildiğine, işveren istihdam eden sıfatı ile 506 sayılı Yasa'ya göre zarardan sorumlu bulunmadığına, göre, işveren hakkındaki davanın reddine karar vermek gerekirken yazılı şekilde, hüküm kurulmuş olması usule ve yasaya aykırıdır.

O halde, davalı işverenin bu yönü amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmesi ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, 7.5.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ÇANLAR KİMİN İÇİN ÇALIYOR?

Aralık ayından itibaren Türkiye’de Sendikacılığımız dolayısı ile çalışma hayatımız oldukça hareketli hareketli günler yaşayacaktır. Türk-İş Başkanlar Kurulu Toplantısını açarken Sayın Şevket Yılmaz’ın sekiz sayfa içinde özetledikleri düşünceleri ve Başkanlar Kurulu Toplantısından sonra yayınlanan bildiri, bizi böylesi bir yargıya götürmektedir. Nitekim aradan kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen uygulanan, çeşitli eylemleri ve son olarak da Maden işçilerimizin Zonguldak’ta yaptıkları toplantı, gelişmelerin öncüsü olarak kabul edilebilir. Çalışanları özellikle işçileri kamu oyu desteğinden yoksun bırakabilmek amacı ile işveren kuruluşlarının açıklamaları ve bazı hükümet üyelerinin BÜYÜTEÇ altına alınan demeçleri, yıldırma sindirme ve hareketi bölme arzusu taşıyabilir. Ne var ki bütün bu davranışlar, eylemlerin yaygınlaşmasını ve işçi kesiminin kararlılığını önleyecek bir etkinlikte görünmüyor.

Demokrasi geliştikçe tartışma ortamı rahatladıkça kesimlerin sesleri daha çok çıkmaya ve haklılık payları daha çok anlaşılmaya başlar. Türkiyede de On yıla yaklaşan genelde bir susluluk ve bezginliğin yerini hak arama mücadelesinde daha etkin bir seslilik almaya başlamıştır. Avrupa Topluluğuna girme hazırlığı içinde bulunan ve bu konuda açıkça ve resmen başvurusunu yapmış durumdaki Türkiyenin çalışma hayatını ilgilendiren konularda Avrupa Topluluğunun gerisinde bırakılması ve yerinde sayması hazindir. Yapılan bazı düzenlemelerin istenen ve beklenen düzeyde olmadığı bilinmektedir. Anayasadan ve yasalardan kaynaklanan hak kısıtlamaları ortadan kaldırılmadığı sürece çalışan kesim kendisine özgü metodlarla çareler arayacak ve etkin mücadele yöntemleri belirleyecektir.

Devlet nizamına kastedmeyen, Devletin bütünlüğünü sarsmayan kanunlar çerçevesi içinde kalan hak arama yöntemleri meşrudur. Demokrasinin ve çoğulculuğun gereğidir. İşçiler eğer haklarını normal yollardan alamıyor uyuşmazlıklar sürüp gidiyorsa sonunda GREVLER kaçınılmaz hale gelir. Toplu GREVLER Türkiyenin günde-

mine girer ve sonucu itibariyle Ekonomiyi tahrib eden sonuçlar ortaya çıkar. İşveren kanadının kârdan ve rant’tan fedakarlık fikrine yanaşmaması, kolay ve tatlı kazanç peşinde koşmaları tehlike çanlarının çalmasına sebep olmak tadır! Akıl ve mantık yolu, buluşulabilecek en müsait noktada buluşulmasını öngörüyor. REEL Ücret kayıplarının ve giderek azalan satınalma gücünün telafisi arzularını yabana atmamak şarttır. Toplu iş sözleşmelerinde önemli olan anlaşmadır. Tarafları memnun edecek ve masadan anlaşma ile kalkınmasına vesile olacak sonuç alınması şüphesiz en idealidir. Ne var ki içinde yaşadığımız şartlar Toplu iş sözleşmelerinde mutlak anlaşma getirecek sonuçlara ulaşılmasını imkansız hale getiriyor! Masada anlaşamayan tarafları zorunlu arabuluculuk müessesesinin çalıştırılması bir araya getirebilmek mümkün değildir. Tatbikat Zorunlu arabuluculuk işlevinin amacına ulaşmadığını göstermektedir. Mevcut sistemde arabuluculuğun bulunması da bize göre elzemdir. Tarafsız bir gözlemle konuya yaklaşmak ve tarafları anlaştırmaya yanıştırmak Çalışma Bakanlığının görevi olması gerekir. Ne hikmetse ötedenberi özellikle kamu kesiminde tarafları bir araya getirmek ve soruna çözüm bulmak görevi Çalışma Bakanlarının dışındaki bakanlara verilmiştir. Halen de durum resmi tarafı ile böyledir!

Gelişmiş ülkelerde Çalışma Bakanlığının hem Protokol hem de Bütçe itibarile önde gelen bakanlıklardan olduğu bilinir. Bizde ise hala en son sıradaki bakanlık Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlığıdır. Bakanlığa bağlı kuruluş olarak S.S.K. imkanlarından söz etmek asla doğru değildir. Uyuşmazlıklar kümelenmiş ve Grevler kapısının önüne kadar gelmiştir! Böylesine büyük çaplı uyuşmazlıkların bir araya geldiği veya getirildiği şimdiye kadar görülmemiştir. Bir defa daha ifade edelimki Tehlike çanları çalmaktadır. Soruna ciddi boyutta sahip çıkmak ve tarafları uzlaştırmak birilerinin görevi olmak gerekir. Oysa tehlikeli bir belirsizlikte ortadadır. Çanlar çalmaya başlayınca kimler için çaldığını ibretle göreceğiz. Mesele son derece ciddi boyutlardadır. Bizden söylemesi...

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU SAĞLIK TESİSLERİNİ GÜÇLENDİRME VAKFI ve KURUMUN MUHTEMEL ZARARI

Kurum iyi yönetilmelidir.

Kurum hizmetleri etkin ve yaygın olmalıdır.

Kurum hizmetleri anında, kaliteli ve ucuz yürütülmelidir.

Ama bu sonucun elde edilmesine karşılık başkalarına aşırı kârlar sağlayan, Kurumu ve Kurum hizmetlerini özel sektöre pazarlayan bir görüntüyü de, işçilerin kabullenmesi mümkün değildir.

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik
Uzmanı

Basından izlediğimize göre, Sosyal Sigortalar kurumu Sağlık Tesislerini Güçlendirme Vakfı ile Kurum ilişkileri, bazı kişi ve kuruluşlarla bakan arasında söz düellosuna neden olduğu gibi, Kurum yönetiminde de değişik değerlendirmelerin ve sorunların kaynağını teşkil etmektedir.

Yine bu karşılıklı suçlamaların dozunun her geçen gün artış göstermesi de, konunun önemini ve üzerinde durulması gereken bir uygulama olduğunu göstermektedir.

UYGULAMADAN TESBİTLER

Kuruluşu 29.6.1989 tarihli Resim Gazetede ilan edilen, "Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Tesislerini Güçlendirme Vakfı'nın, kuruluştaki mal varlığı 20 milyon liradır.

Kurumun Vakıf vasıtasıyla, İstanbul'da Okmeydanı ve Göztepe Hastaneleriyle Ankara Hastanesinde 3 görüntüleme merkezi faaliyet göstermektedir.

Vakıf, Adana ve İzmir'de de iki görüntüleme merkezi açma çalışmalarına devam etmekte olup, bu çalışmaların son aşamada olduğu ve fakat kurum yönetim kurulu'nun yeni hemodializ merkezleri ve bu iki görüntüleme merkezi ile sözleşme yapılması hakkındaki teklifini kurum menfaatini düşünerek red-

dettiği tesbitlerimiz arasındadır. Bu kuruluşların her birinin değeri milyarlarla ölçülmektedir. Vakıf doğrudan bir hizmet üretmediği gibi, Kuruma sattığı hizmetleri üreten kuruluşların sermayesinin yarısından fazlasına da ortak değildir. Kuruma sattığı görüntüleme hizmetlerini özel şirket ve kuruluşlardan satın alarak Kuruma satmakta ve bu satıştan kendisi de gelir elde etmektedir.

Görüntüleme merkezlerine kurum sağlık tesislerinde ücretsiz yer tahsisi yapılmaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Sigortalar Kanununun 123 ncü maddesine göre Kurum, bu kanunda yükümlü olduğu görevlerini yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, hastahane, sanatoryum, prevatoryum, yataklı ve yataksız dispenser, sağlık istasyonu, eczane ve benzeri müesseseler kurup işletebileceği gibi, gerekli gördüğü yerlerde hastane, eczane, hekim, eczacı ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşme yapabilme yetkisine sahiptir. Kurumun bu sözleşme yapabilme yetkisini kullanabilmesi için, o kuruluşun bu hizmeti bizzat üretmesinin gerektiği de kuşkusuzdur. Esasen bu hizmetin satın alınabilmesi için, Kurum Alım-Satım İşlemleri Yönetmeliğine göre işlem yapılması gerekmektedir. ➡

Kurum, yukarıda açıklanan görüntüleme hizmetlerini doğrudan Vakıf aracılığı ile temin etmektedir.

Bu tercihin, Kurum Alım-Satım İşlemleri Yönetmeliğinin 55. maddesindeki, "*Kurum yararı görüldüğü durumlarda; yönetmeliğin 1. maddesinde sayılan işler, satınalma komisyonlarınca karar alınmaksızın aşağıda gösterilen kuruluşlardan temin edilebilir*" hükmüne göre yapılması da mümkün değildir. Çünkü maddenin (d) fıkrası "*Kamu yararına faaliyet gösteren vakıf ve dernekler ile bunların sermayesinin yarısından fazlasına ortak oldukları tüzel kişiliğe haiz kuruluş, şirket ve müesseseler*" hükmünü amirdir. Bu durumda Kuruma satılan görüntüleme hizmetlerini üretmeyen ve bu hizmeti üreten kuruluşların sermayesinin yarısından fazlasına ortak olmayan vakfın, bu hizmetleri, ihale konusu edilmeden Kuruma satması, konunun üzerinde durulması gereken çok önemli bir yönünü teşkil etmektedir. Çünkü, Kurumun Alım-Satım İşlemleri yönetmeliğinin ilkeler başlıklı 2. maddesi, "*Bu yönetmeliğin uygulanmasında, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalelerde açıklığın ve rekabetin sağlanması esastır.*" hükmünü amirdir. Ancak, uygulama tam tersi bir yönde yürütülmektedir.

Yetkililerin beyanlarına göre; uygulamada Kurumun maddi menfaati vardır.

Sigortalılar bu hizmetlerden zamanında istifade etmektedirler.

Uygulama piyasa fiyatlarını düzenleyici ve düşürücü bir sonuç vermektedir.

5 yıl sonra bu cihazlar karşılıksız ve bedelsiz olarak Kuruma devrolunacaktır.

Bütün bunları doğru kabul etsek bile, Kurum ve Vakıf ilişkilerinin, yasa ve yönetmelikler yok farzedilerek düzenlenmesine bir sebep teşkil eder mi?

İŞ BİLMEK, İŞ BİTİRMEK İYİDİR AMA...

Biliyoruz iş bilmek ve iş bitirmek bu siyasi iktidarın önemli iddialarından biridir.

Belki yetkililer, yasaların ve yönetmeliklerin Kurum menfaati bahis konusu olduğu hususlarda bir defa çiğnenmesini hoş görebilirler, ama işçilerimiz ve işçi emeklileri kanunsuzluğun ve bu yöndeki müsamahanın, her zaman olduğu gibi bu uygulamada da karşısındadırlar.

Kurum iyi yönetilmelidir.

Kurum hizmetleri etkin ve yaygın olmalıdır.

Kurum hizmetleri anında, kaliteli ve ucuz yürütülmelidir.

Ama bu sonucun elde edilmesine karşılık başkalarına aşırı kârlar sağlayan, Kurumu ve kurum hizmetlerini özel sektöre pazarlayan bir görüntüyü de, işçilerin kabullenmesi mümkün değildir.

İşin doğru yönü, bu hizmetlerin doğrudan Kurum tarafından yürütülmesidir. Kurum bu maddi güce de sahiptir.

Kurumun bir hizmeti vakıf vasıtasıyla özel sektörden satın alması ve beş yıl sonunda bu cihazların o özel sektörce karşılıksız olarak Kuruma devri, yani hibe edilmesi cazip bir durum değildir. Beş yıl sonra bu cihazlardan istifade imkânları ve bu istifadenin az da olsa temini bakımından karşılaşılabilecek bakım, onarım ve işletme giderlerinin ötesinde cihazın kullanım gücü ile sistemin geçerliliği önemlidir. Tek gayesi kâr olan özel şahıs ve kuruluşların, her birinin değeri bugün için milyarlarla ölçülen bu cihazları, kendisini finanse etmeden, beklenen ve hedeflenen geliri temin etmeden elden çıkarması düşünülemez. Bu, eşyanın tabiatına aykırı bir durumdur. Unutulmamalıdır ki, bu beş yıllık süre bu kabil cihazların eskimeye başladıkları zamanı göstermektedir. Cihazların bakım ve onarımları o günkü rayiçle, bu gün bu cihazları elde etme bedelinden daha çok ve farklı olacağından Kurum yararından bahsetmek ve düşünmek mümkün görülmemektedir.

Kurumla yapılmış olan sözleşmede, belirli bir miktarın taahhüd edilmiş olması da, bu haklı görüşümüzü bir noktada teyit etmektedir.

Kurum muayene sayısına göre yapmış olduğu bazı hekim sözleşmelerinde her muayene için bir bedel tayin etmekte ve bu bedelin tutarını bir tavan ücretle kısıtlamaktadır. Yani yapılan muayene sayısı ne kadar olursa olsun, her ay o tavan ücretin üzerinde bir ödemede bulunmamaktadır.

Vakıfla yapılan ve yapılacak sözleşmelerde bu prensipten vazgeçilerek, muayyen miktarda hasta gönderilmesinin yüklenilmesi ve gönderilmemesi halinde de karşı tarafa taahhüd edilen sayıya ait ücretin ödeneceğinin kabulü, düşündürücü ve üzerinde durulması gereken bir başka husus olarak değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Yetkililer görüntüleme merkezlerinin kurum tarafından kurulmasında bir takım bürokratik engellerle karşılaştığını ifade etmektedirler. Belki de bu engellemeler bugüne kadar bu hizmeti Kuruma satan kişi ve kuruluşların varlığından ve etkisinden ileri gelmiş olabilir. Ancak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki 3146 sayılı Kanunun 5. maddesine göre Bakanlığın en üst amiri olan bakanın, faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak görevinin olduğu hususu da unutulmamalıdır.

Vakfın başarılı olması ve gayesini gerçekleştirmesi dileğimizdir. Ancak, ilk uygulamalar düşündürücü ve vakfın kuruluş gayesine söz getirici sonuçlar vermekte ve sebepsiz tartışmalara neden olmaktadır. Bu tartışmaların ileride daha ağırlık kazanmaması ve beş yılın sonunda karşılaşılabilecek sorunlar dikkate alınarak, bu hizmetlerin Kurumca yürütülmesi çalışmalarına vakit geçirilmeden başlanılmalı ve Kurum ile Vakıf ilişkileri yeniden düzenlenmelidir.

YASA DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİLERİMİZ DAHA NE KADAR BEKLETİLECEK

BU SAYIMIZDA 1475 SAYILI YASAYA AİT DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZİ SUNUYORUZ.

TÜRK-İŞ TARAFINDAN HAZIRLANARAK, 22 MART ZİRVESİNDE BAŞBAKAN YILDIRIM AKBULUT'A SUNULAN, BAŞTA ANAYASA OLMAK ÜZERE, ÇALIŞMA HAYATINI İLGİLENDİREN DİĞER YASALARLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZ, ARADAN YEDİ AY GEÇMİŞ OLMASINA RAĞMEN, VERİLEN VAATLERE RAĞMEN, MAALESEF HENÜZ TBMM KOMİSYONUNA BİLE İNTİKAL ETTİRİLMİŞ DEĞİL.

24 EYLÜL VE 30-31 EKİM TARİHLERİNDE ANKARA'DA TOPLANAN TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULUNDA DA ELEŞTİRİ KONUSU OLAN BU İLGİSİZLİĞİN DAHA FAZLA SÜRDÜRÜLMEMESİ DİLEĞİ İLE GEÇEN SAYILARIMIZDAN BU YANA, KONFEDERASYONUMUZUN BU KONUYA İLİŞKİN ÖNERİLERİNİ YAYINLAMAYI SÜRDÜRÜYORUZ. GELECEK SAYIDA İSE, DİĞER ÖNERİLERİ YAYINLAYACAĞIZ.

1475 SAYILI İŞ KANUNU İLE İLGİLİ ÖNERİLERİMİZ:

1475 SAYILI İŞ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

MADDE 5 — İSTİSNALAR

Aşağıda belirtilen hususlarda bu kanun hükümleri uygulanmaz.

1. Deniz ve hava taşıma işlerinde,
 2. Bir ailenin üyeleri veya hısımları arasında dışardan başka biri katılmayarak evlerde ve el sanatlarının yapıldığı işlerde,
 3. Ev hizmetlerinde,
 4. 18 yaşını bitirmemiş çıraklar hakkında,
 5. Rehabilit edilenler hakkında,
- Şu kadar ki;

a) Kıyılarda veya liman ve iskelelerde, gemilerden karaya ve karadan gemilere yapılan yükleme, boşaltma ve dalgıçlık işleri,

b) Havacılığın bütün tesislerinde yürütülen işler,

c) Halkın faydalanmasına açık veya işyerlerinin müstemilatı durumunda olan park ve bahçe işleri,

d) Kaloriferli konut kapıcıları ile, çalışmasını aynı işverene veya aynı konuta hasreden konut kapıcıları,

e) Deniz İş Kanunu kapsamına girmeyen, denizlerde çalışan su ürünleri müstahsilleri ile ilgili işler.

Bu Kanun hükümlerine tabidir.

GEREKÇE

Demokratik bir ülkede, demokrasinin tüm kurum ve kural-ları ile varlığının iddia edildiği yada en azından varlığının tes-

sine çalışıldığı bir ülkede, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan-lığının istatistiklerine göre aşağı yukarı 120.000'e varan ve bu miktarın % 97'sinin kamu sektöründe çalıştığı kabul edilen Tarım işçilerinin 1475 sayılı Yasa kapsamına alınmamış bulunması, rejimimizin en büyük eksiklikleri arasında gözükmemektedir.

Bugün ülkemizde yapılmakta olan tarımın sanayiî ağırlıklı olduğunda, Tarımda kullanılan alet edavat ve ilaçların ve bun-ların getirmiş bulunduğu tekniğin eskilerde kalan tarım işi ile ilgisinin olmadığı kimsenin tereddüdü bulunmamaktadır. Bu yönü ile tarım ve sanayi arasında sıkı bir bağın bulunduğu, modern tarım açısından kabulü gerekmektedir.

Anayasamızın 49. maddesinde "...Devlet, çalışanların ha-yat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak çalışmayı desteklemek..." için gerekli tedbirleri alır ifadesine yer vermiştir.

Bu ifadeye rağmen, değil hayat seviyesini yükseltmek, iş-çi olarak kabule dilmek ve bu sıfatın verdiği imkânları kullan-mak açısından halen yasal güvenceye kavuşturulmamış Tarım işçilerinin mevcudiyeti Anayasamızın öngördüğü yukarıda be-lirtilen esas maddeye aykırılık teşkil eden nadir bir örnektir.

Bilindiği üzere 01 Nolu Tarım İşkolunda istihdam olunun Tarım işçileri 1475 sayılı Yasanın 5/2 maddesi ile yasa kapsa-mı dışında bırakılmışlardır.

DİĞER taraftan yine aynı yasanın, aynı maddesinin:

(c) bendinde, "Tarım sanatları ile tarım alatleri makina ve parçalarının yapıldığı atölye ve fabrikalarda görülen işler"

(ç) bendinde, "Tarım işletmelerinde yapılan yapı işleri"

(d) bendinde, "Halkın faydalanmasına açık veya işyer-lerinin müstemilatı durumunda olan park ve bahçe işleri" yasa kapsamında mütalâa edilmiş, buralara yasanın uygulan-a-bileceği hükmü getirilmiştir.

Bu düzenleme neticesinde, bir tarım işyerinde yada işlet-mesinde, tarım işçisi olmasına rağmen 1475 sayılı Yasaya tabi olan ve de olmayan gibi bir ikilem ortaya çıkmaktadır. ➡

Yine öyle tarım işyerleri bulunmaktadır ki, Tarım işyeri olması na rağmen tüm çalışanları yasa kapsamındadır.

İşkolunun bütünlüğü nazara alındığında, aynı işkolunda çalışan bir kısım işçinin yasadaki istifade etmesi, diğer bir kısım işçinin yasa dışında mütalaa görmesi, geniş anlamı ile Anayasa da yer alan ve 10. maddede ifadesini bulan "Kanun önünde eşitlik" ilkesinide aykırılık teşkil etmektedir kanaatindeyiz.

Getirilen yeni düzenlemeler doğrultusunda Tarım işçisinin İş Yasası kapsamına alınmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Nitekim son asgari ücret belirlenmesinde Tarım ve Sanayi Asgari Ücreti, yasadaki ayırıma rağmen aynı oranda tespit olunmuş, yine 20 Nisan 1989 tarihinde 20145 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 12/4/1989 kabul tarihli 352Ş sayılı Kanunla getirilen ek üç madde ile 1475 sayılı Yasanın:

Ücret Tanımı başlığını taşıyan 26. Maddesinin,

Ücretin Saklı Kısmı başlığını taşıyan 28. Maddesinin,

Zarar Karşılığı Kesinti başlığını taşıyan 31. Maddesinin,

Ücret Kesintisi başlığını taşıyan 32. Maddesinin,

tarım işyerlerinde de uygulanacağı hükümleri getirilmiş bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Tarım ve Orman işçileri için müstakil bir kanun çıkarılması yerine mevcut İş Yasasının 5 nci ve ilgili diğer maddelerinde yapılacak değişikliklerle tarım ve orman işçilerinin İş Yasası kapsamına alınması uygun görülmektedir.

Bu suretle çalışma hayatı ile ilgili yasaları dağınıklıktan kurtarmak, uygulamada çalışanlar bakımından yeknesaklık sağlamak gerekli görülmektedir.

Bu düşüncelerle, 5 nci maddenin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

MADDE 6 — SANAYİ, TİCARET ve TARIM İŞLERİ

I — Bu Kanun'un uygulanması bakımından sanayiden sayılacak işler şunlardır:

a) Her türlü madenleri arama ve topraktan çıkarma işleriyle taş, kum ve kireç ocakları gibi işler,

b) Ham, yarı ve tam yapılmış maddelerin işlenmesi, temizlenmesi, şeklinin değiştirilmesi, süslenmesi, satış için hazırlanması işleri,

c) Her türlü kurma, onarma, sökme, dağıtma ve yıkma işleri,

ç) Bina yapılması ve onarımı, değiştirilip bozulması ve yıkılması işleri ve bunlara yardımcı her türlü inşaat işleri,

d) Yol, demiryolu, tramvay yolu, liman, kanal, baraj, hava alanı, dalgakıran, tünel, köprü, lağım ve kuyuların yapılması ve onarımı, batıkların çıkarılması ve bataklik kurutma gibi işler,

e) Elektrik ve her çeşit muharrik kuvvetlerin elde edilmesi, değiştirilmesi, taşınması, kurma ve dağıtma işleri,

f) Su ve gaz tesisatı, kurma ve işletmesi işleri,

g) Telefon, telgraf, telsiz, radyo ve televizyon kurma işleri,

h) Gemi ve vapur yapımı, onarımı, değiştirilmesi ve bozup dağıtma işleri,

i) Karada taşıma işleri,

j) Göl ve akarsularda insan veya eşya, hayvan taşıma işleri,

j) Eşyanın istasyon, antrepo, iskele, limanlar ve hava alanlarında yükletilmesi, boşaltılması işleri,

k) Basım ve yerinde yapılan işler,

II — Bu Kanun uygulanması bakımından ticaretten sayılan işler şunlardır:

a) Ham, yarı ve tam yapılmış her çeşit bitkisel, hayvani veya inşaat ürünü ve malların alımı ve satımı işleri,

b) Bankacılık gibi para tedavülü ile ilgili işler, sigortacılık,

komisyonculuk, depoculuk, ambarcılık, antrepoculuk ve benzeri işler,

III — Bu Kanun'un uygulanması bakımından tarımdan sayılacak işler:

1 - a) Her çeşit meyveli ve meyvesiz ağaç, ağaçcık, omca, tohum, fide, fidan, sebze ve tarla ürünleri, yem ve süs bitkilerinin yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı, araştırılması, bunlarla ilgili her türlü toprak işleri, ekim, dikim, aşı budama, sulama, gübreleme, hasat, harman, devşirme, temizleme, hazırlama ve ayırma işleri, hastalık ve zararlılarla mücadele, toprak ıslahı, çayır-mera, toprak ve su korunması işleri,

b) Orman yetiştirme, amenajman, bakım, her türlü koruma ve erozyonun kontrolü işleriyle orman ürünlerinin istihsalı ve bunların rampa ve ara depolara nakil, tasnif ve istif işleri, milli parkların yapım, bakım ve geliştirilmesi işleri,

c) Her türlü iş ve irat hayvanlarının (arı, ipek böceği ve benzeri dahil) yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı ve bunlarla ilgili bakım, güdüm, terbiye, kırkım, sağım ve ürünlerinin elde edilmesi, toplanması, saklanması işleriyle, hastalık ve asalaklarıyla mücadele işleri,

ç) Kara ve su avcılığı ve bu yolda elde edilen ürünlerin saklanması, taşınması ve üretilmesi işleri (Deniz İş Kanunu hükümleri saklıdır)

2 - Aşağıda gösterilen işler de bu Kanun'un uygulanmasında tarım işlerinden sayılır.

a) İşyerlerindeki tarım ve orman hizmetleriyle ilgili her çeşit yolların yapım ve bakım işleri,

b) Tarım ve orman hizmetleriyle ilgili olarak arazide yapılan etüd, proje, plân, harita ve tahdit işleri,

c) Herhangi bir tarım ve orman işlerinde elde edilen ürünlerin bu işyerinin imkanlarıyla taşınması, saklanması, dükkan veya mağaza açmaksızın yapılan satış işleri,

ç) Tarım ve orman işyerlerinin bünyesinde kurulan tarım ve orman ile ilgili büro işleri,

d) Tarım ve orman işyerlerinde elde edilen ürünleri değerlendirmek üzere kendi bünyelerinde kurulan imalâthanelerde yapılan tarım ve orman sanatlarına ait her türlü işler,

e) Tarım ve orman işletmelerinde yapılan diğer tarım ve orman işleri ile orman ürünlerinin satış depolarına nakil, tasnif ve istif işleri.

IV — Yukarıda yazılı işler dışında kalan başka bir işin Kanun'un uygulanması bakımından sanayi, ticaret ve tarım işlerinden sayılıp sayılmamasını belirtmeye Çalışma bakanlığı yetkilidir."

GEREKÇE

Tarım ve orman işlerinde çalışan işçilerin 5 nci madde de yapılan değişiklikle yasa kapsamına alınmış olması sonucu, ilgili nedeniyle 6 nci maddenin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi gerekli görülmektedir.

MADDE 8 — SÜREKLİ, SÜREKSİZ ve MEVSİMLİK İŞLER

Nitelikleri bakımından en çok 30 iş günü süren işlere süreksiz, bundan fazla süren işlere sürekli iş denir.

Tarımda;

Nitelikleri bakımından en çok 30 iş günü süren ve işyerinin her zamanki işlerinden sayılmayan işlere süreksiz, süresi ne olursa olsun nitelikleri bakımından yapılması mevsimlere bağlı bulunan ve yine nitelikleri gereği yılın belirli bir zamanında yürütülen işlere mevsimlik iş denir.

Kanunun 3, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 71, 76 ve 93. maddeleri süreksiz işlere uygulanmaz. Süreksiz işlerde bu

➡ maddelerin konusu olan uyumsuzluklarda Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Mevsimlik işler için yapılacak hizmet akitleri, işin sona ermesiyle askıya alınmış olur. Sonraki dönemde işçinin işe alınmaması halinde akdin sona erdiği tarih, işçinin yeniden işe başlatılmadığı tarihtir."

GEREKÇE

Tarım ve orman işlerinde çalışan işçilerin yasa kapsamına alınmak istenmesinin doğal sonucu olarak ve tarım işlerinin özelliği dikkate alınarak yukarıdaki değişikliğin yapılması gerekli görülmektedir.

MADDE 9 — YAZILI AKİT

Ek/Fıkra: "İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile tarım işlerine toplu olarak yerleştirilen işçilerle yapılacak yazılı akitlerde Kurum'un yetkili memurları gözlemci olarak bulunur ve bu sıfatla akdi imzalarlar. Sözü edilen akitlerin birer örneği Bölge Çalışma Müdürlüğünde saklanır."

GEREKÇE

Tarım işkolunda, özellikle pamuk toplama, zeytin toplama, tütün ve çapalama işlerinde uygulanan "elçi" "dayı" ve sair nam altında çalışan kimseler aracılığıyla işçi yerleştirme ve iş bulma uygulamasında işçinin sömürüldüğü bilinen bir gerçektir.

Bunun ıslahı için yukarıdaki fıkranın 9 ncu maddeye eklenmesi gerekli görülmektedir.

MADDE 12 — DENEME SÜRESİ

Sürekli hizmet akitlerinde deneme süresi en çok bir aydır. Ancak bu süre toplu iş sözleşmeleriyle üç aya kadar uzatılabilir.

Tarım işlerinde yapılan sürekli hizmet akitlerinde deneme süresi en çok 15 gündür. Ancak, bu süre toplu iş sözleşmeleriyle bir aya kadar uzatılabilir.

Deneme süreleri içinde taraflar hizmet aktini bildirimsiz ve tazminatsız feshedebilirler. Ancak, işçinin çalıştığı günler için ücret ve diğer hakları saklıdır.

GEREKÇE

Tarım işçilerinin yasa kapsamına alınmış olması ve tarım işlerinin arzettiği özellik dikkate alınarak, maddenin yukarıdaki biçimde değiştirilmesi uygun görülmektedir.

MADDE 13 — SÜRESİ BELİRLİ OLMAYAN AKİTLERİN FESHİ

Süresi belirli olmayan hizmet akitlerinin feshi beyanı ancak bildirim önelinin bitiminde ilişkiyi sona erdirir. Bu feshin aşağıdaki hükümlere tabidir.

Feshe karşı işçiyi koruyan hükümlerden kurtulmak amacıyla yapılan veya bu amaç belirlenmese dahi bir defadan fazla yenilenen belirli süreli hizmet akitleri de sürelerinin bitiminde ancak aynı hükümlere uyularak sona erdirilebilir.

A) Akdin feshinde aşağıdaki önellere uyulur.

- a - Altı aydan az süren ilişkilerde iki hafta,
- b - Altı aydan bir buçuk yıla kadar süren ilişkilerde dört hafta,
- c - Bir buçuk yıldan üç yıla kadar süren ilişkilerde altı hafta,
- d - Üç yıldan altı yıla kadar süren ilişkilerde sekiz hafta,
- e - Altı yıl ve daha fazla süren ilişkilerde on hafta,

Bu önellere asgari olup sözleşme ile artırılabilir.

İşveren, işçinin ihbar önellere ilişkin haklarını peşin vererek bu sürede işçiyi çalıştırmayabilir. Her halde akit, önelin bitiminde sona ermiş sayılır.

B) İşveren yazılı feshin beyanında, dayandığı yeterli feshin sebebini göstermek zorundadır.

İşçi, feshin beyanında sebep gösterilmediğini veya gösterilen sebebin yeterli olmadığını ileri sürerek iş mahkemesinden feshin geçersizliğine karar verilmesini isteyebilir. Bu istem, feshin beyanının tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde yapılmazsa, müracaat hakkı düşer. İşçinin feshe dayalı olan ve olmayan diğer hakları saklıdır.

Feshin yeterli sebebe dayandığını isbat yükümü işverene aittir.

Yeterli sebep, münhasıran hizmet ilişkisine dayanan sebeplerdir.

Aşağıdaki durumlar feshin için yeterli sebep teşkil edemez.

- a - İşçinin sendikaya üye olması veya olmaması,
- b - İşçinin iş saatleri veya işyeri dışında veya işverenin muvafakatı ile iş saatleri içinde işçi teşekküllerinin faaliyetlerine katılması,
- c - İşçinin işçi teşekkülünü veya işçileri temsil etmesi,
- d - İşçinin kötü niyetli olmadan işveren aleyhine şikâyetle bulunması, dava açması, kanuni mercilere başvurması,
- e - İşçinin ırkı, rengi, cinsiyeti, mali durumu, aile yükümlülükleri, dini, siyasi düşüncesi,
- f - İşçinin gebeliği veya gebelik ve doğum sebebiyle kanuni süreyi onaltı hafta aşmayan bir sürede işe gelmemesi,
- g - İşçinin, kaza ve hastalık sebebiyle onaltı haftadan az süre işe devam edememesi,
- h - İşçinin kendisine atfedilemeyecek sebeplerle ve kusura dayanmayan verim düşüklüğü veya işin aksamaması;
- C) Feshin yeterli bir sebebe dayanmaması halinde hakim, feshin beyanının geçersizliğine karar verir.

Hakim, geçersizlik kararında, işverenin işçiyi işe vermemesi veya işçinin kendi arzusu ile işe dönmemesi halinde işverenin ödeyeceği tazminatın miktarını belirtir. Kesinleşen kararın tebliğinden itibaren altı iş günü içinde işyerine başvurmayan işçi tazminatı seçmiş sayılır. İşe başlamak üzere işçiyi, feshin beyanı tarihinden işe başlamak üzere başvurduğu tarihe kadar geçen süreye ait mali hakları işverence ödenir.

Hükmedilecek tazminat, işçinin işten çıkartıldığı tarihten itibaren mahrum kaldığı mali haklarla, karar tarihinden itibaren yeni bir iş bulması için geçeceği düşünülen süreye ilişkin haklarının tutarına eşit olacaktır. Tazminat tutarından, işçinin başka bir işte çalışarak kazandığı veya kazanmaktan kasten kaçındığı miktar indirilir.

D) Feshin sebebi yeterli olmakla beraber önellere uyulmaması, işçinin uyulmayan önele ilişkin tüm mali hakları işverence ödenir.

E) Feshin (B) bendinde (a-b-c-d-e-f-g-h) fıkralarında sayılan sebeplere dayandığının tesbiti halinde (C) bendine göre hükmedilecek tazminat üç katına çıkartılır. Herhalde bu tazminat, işçinin bir yıllık mâlî haklarının tutarından az olamaz.

GEREKÇE

İş Hukuku'nun ortaya çıkmasını gerekli kılan evrensel nitelikteki nedenlerin başında, devletin toplumsal niteliğinin önem kazanması ve güçsüzün yanında, onun haklarını korur duruma gelmesidir.

İş Hukukunun kurallarını ortaya koyan iş yasaları da güçsüzün güçlü karşısındaki haklarını koruyabildiği ve güvence altına alabildiği ölçüde çağdaş ve toplumsal huzuru sağlayıcıdır.

(Devamı gelecek sayıda) ➡

YURT DIŞINDAKİ BİR TÜRK FOTOĞRAFÇI VE KUAFÖRÜ

—İSMAİL SADIK—

1960 11 yıllarda, Eskişehir'de iken; ziyaretine gittiğim bir fotoğrafçı arkadaş; masasındaki ABD'den gönderilen karta gayri-ihiyarî gözüm takılınca; "al bak!" demişti, "Bizim Bahattin'den geldi. Artık oraya yerleşti. Üstelik bir de uçak almış.."

Kart'ın arkasını okurken; duygulanmadan edemedim: Hem bir Türk, hem de bir Eskişehirli olarak. Bir fotoğrafçının Amerika'da uçak sahibi olması; gerçekten öğünülecek bir olaydı ve önemli bir girişimcilik örneği idi.

Anadolu Ajansı ile bazı İstanbul gazetelerinin temsilciliğini yapıyordum o zamanlar. Kalktım, Fotoğrafçı Bahattin'i, haber yaptım. Olayı, ertesi gün bir çok gazete iç sayfalarında değerlendirirken; "Milliyet" de birinci sayfadan verdi.

Aradan ne kadar zaman geçti bilemiyorum. Bir gün, bizim büronun telefonu çaldı. Karşımda fotoğrafçı arkadaş vardı: "Ne olmuş, biliyor musun?" dedi, "Senin iyi niyetle verdiğin haber yüzünden; Bahattin hakkında, 'sen bu uçağı nasıl aldın?' diye malî soruşturma açılmış."

GİZLİ UÇAK ALMANIN FATURASI

ABD'ye yerleşen "bir stüdyo fotoğrafçısı"nın uçak alımını; "Müthiş Türk" olarak yorumlamamın, böyle bir sonuca yol açacağı aklımdan köşesinden bile geçmemişti. Çok güzel öğretmenlerin elinde yetişmemize rağmen; vergi konusunda, gereğiyle bilgilendirilmemiştik. Benim hiç aklıma gelirmiydi; Eskişehir'den verilen bir haberin, Ankara'daki elçiliği tarafından Amerika'ya bildirileceği; sonra da "uçak aldı" diye Türkiye'den gelen "yeni yurttaş" hakkında burada soruşturma açılacağı? Tabii ki üzuldüm. Üzuldüm ama, "vergi konusu"nun, yabancı ülkelerde ne olduğunu ve anlama geldiğini; haber yaptığım bu uçak alımı olayından sonra öğrendim.

PRENSESİN KUAFÖRÜ

"MİLLİYET"de Sayın Yılmaz ÇETİNER'in "Prenses'in Kuaförü ve Vergiler" başlıklı yazısını okumasaydım eğer; "Eskişehirli Fotoğrafçı'nın uçak aldığı için başına gelenleri" yazmak da aklımdan bile geçmezdi.

Sayın ÇETİNER, gazetede ki haftalık yazısında; İngiltere'nin Başkenti Londra'ya uzun yıllar önce yerleşen ve kuaförlük yapan Yılmaz'dan söz ederken şöyle diyordu: Hakkında gazetelerde hayli haber çıkan Türk kuaförü, Prenses Margaret'in, diğer prenseslerin, düşüşlerin, konteslerin, lady'lerin saçlarını yapmakla ünlüydü. Hatta ünlü dergilerin, çok pahalı mankenlerin saç-

larını bile yapmıştı. Kuaförlüğü bıraktıktan sonra; emlak alımı-satımına başlamıştı. İlk yıllar, çok kazanmış, ama çok az vergi vermişti. Sonra efendim, biriktirdiği paralarla bir evi almasından bir ay sonra; Yılmaz'ı Maliye'ye çağırdılar. Kendisini, gayet kibar karşıladılar; çay, sigara ikram ettiler; sonra da sormaya başladılar: "Bak, sen iyi bir kuaförsün, nerelerde yemek-yiyecek, nerelerde geziyorsun? Hangi gece kulüplerine gidiyorsun? Giyimine yılda ne kadar harcıyorsun? Ama, şu kadar vergi vermişsin; fakat şu kadar para kazanmışsın. Açıkladığın parayla bu hayatı yaşamak mümkün mü? Hele şu evi alabilmek, mucize değil mi?"

"Bunun üzerine, 10 bin sterlin cezalı vergi ödedi Yılmaz ve 'yaka'yı da kurtardı. bir daha vergi kaçakçılığına tövbe etti.

FAZLA ÜCRET KÖTÜLÜKMÜŞ!

EDİNDİKLERİ, hanların, apartmanların; sanayie katlıkları bulundukları için, kurdukları fabrikaların bile hesabını kendilerinden sormayan TC Devleti işverenlerinin; geçtiğimiz Ekim ayında Ankara'da düzenledikleri bir toplantıdaki yakınmalarına bakınız şimdi:

"Cebimizden çıkan her kuruşun yarısı, devlete gidiyor. İşçiye verilen 50 bin lira, bize 100 bin liraya mâl oluyor. Önce bunu çözümleyelim. İş çıkırından çıktı. Lâstik işkolundaki, aslında çoğu yabancı işverenler, daha çok yüksek ücret vermeye razılar. Biz bunu, aşağıya çekinceye kadar, neler çektik. Gelin bize sorun. Bu gidiş, felâket doğurur. Durum, herkes bilsin ki, çok kötü."

Devlet'e vergi ve bu arada işçiye çok ücret ödemeyi "kötülük" kabûl ederek; "gelir dağılımının bozulacağını" söyleyen bu işveren temsilcilerine sormak gerekiyor:

TC'nin, büyük liberâl ekonomik anlayışını, istismar edip; 30 yılda 50 sanayî kuruluşuna sahip olmanız; nereden ve nasıl kaynaklandı? Sizin işverenliğiniz 'ilâhi hak'; vergiyi 'saymanlık hesaplarıyla' devlet'ten kaçırmayı 'marifet' saymak ise eğer; sendikaların 'üyelerini korumak' için yaptığı, 'hak mücadelesi' de bu büyük devletin sağladığı demokratik düzenin gereğidir."

Beyler.. milli gelirimizdeki paylarını memur ve işçilerimize vermeye; yani fazla ücret ödemeye alışacaksınız. Bir işportacı gibi de vergi yakınmasından artık, lütfen vazgeçiniz.

GEÇİM SIKINTISINDAN BUNALAN MEMURLAR, FAO'DAN YARDIM İSTEDİLER..

• *FAO'nun Ankara Temsilciliğine gelen 400 kadar memur, "Aldığım ücretin çok düşük olmasından dolayı beslenme, giyim barınma gibi yaşamsal önemi olan gereksinmelerimi karşılayamıyorum. Bu nedenle FAO'dan gıda yardımı talebinde bulunuyorum" yazılı dilekçeleri binanın kapısına bıraktı.*

İstanbul, Ankara ve Kocaeli'nde çeşitli kamu kuruluşu ve belediyelerde çalışan çok sayıda memur, Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Örgütü (FAO) Temsilciliğine bizzat veya telgrafla başvurarak, düşük ücret aldıkları için geçinemediklerini belirterek gıda yardımı talebinde bulundu. Bu arada İstanbul'da bazı memurlar da bütçe tasarrufunda memurlara düşünülen zammın az olduğunu ileri sürerek yemek boykotu yaptı.

"AÇIZ YARDIM YAPIN.."

Ankara'da çeşitli kamu kuruluşları ve belediyelerde çalışan bir grup memur, 22 Kasım günü, Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Örgütü (FAO) Temsilciliğine giderek gıda yardımı yapılması için dilekçe vermek istedi. Ancak dilekçeler, konuyla ilgili görevlinin bulunmadığı gerekçesiyle kabul edilmedi.

Aralarında öğretmen, PTT memurları ve çeşitli belediyelerde çalışan yaklaşık 400 kadar memur, 22 kasım günü öğle saatlerinde

FAO Temsilciliği'ne gitti. Memurlar ellerindeki, "Aldığım ücretin çok düşük olmasından dolayı beslenme, giyim barınma gibi yaşamsal önemi olan gereksinmelerimi karşılayamıyorum. Bu nedenle FAO'dan gıda yardımı talebinde bulunuyorum" yazılı dilekçeleri temsilciliğe vermek istediler. Ancak yetkililer, konuyla ilgili görevlinin bulunmadığını bildirerek dilekçeleri kabul etmediler. Bunun üzerine memurlar, alkışlarla protestoda bulunarak dilekçeleri BM Temsilciliği binasının önüne bıraktılar.

Adını soyadını ve adresini dilekçelerine yazan bazı memurları daha sonra polis gözetimine aldı. Dilekçeci memurların evlerine gelen polis, göstericilerden 19'unu gözetimine aldı. Gözetimine alınanlar, 2 gün sonra serbest bırakıldılar.

İstanbul ve İzmit'te de çok sayıda memur düşük ücret aldıklarını belirterek FAO'dan yardım istediler. Çoğunluğunu belediye ve maliye de çalışanların oluşturduğu

bir grup memur, postanelere giderek FAO'ya telgraf çektiler. FAO'nun Ankara'daki temsilciliğine gönderdikleri İngilizce ve Türkçe yazılı metinde şöyle denildi:

"—Ben Türkiye'de yaşayan yüzbinlerce memurdan biriyim. Aldığım ücretin çok düşük olmasından dolayı, barınma, giyim ve beslenme gibi yaşamsal önemi olan gereksinmelerimi karşılayamıyorum. Bu nedenle FAO'dan gıda yardımı talebinde bulunuyorum."

YEMEK BOYKOTU..

İstanbul'da bazı memurlar, TBMM Bütçe ve Plan Komisyonu'nda görüşülen bütçe çalışmalarında "memur zammı" ile ilgili, düşünülen zammın az olduğu gerekçesiyle, aynı gün yemek boykotu yaptılar. Defterdarlıkta görevli memurlarla, SSK İhtiyarlık, Şube Müdürlüğü ve Fatih Ödeme Bürosu memurları öğle yemeği yemedi.

Kasım'90 Gıda Harcaması..

- Kasım'90 gıda harcaması tutarı 594 bin lirayı aştı. Asgari ücret, gıda harcamasının yarısını bile karşılamıyor...

- Türk-İş Araştırma Merkezi'nin belirlemelerine göre; Aylık gıda harcaması son oniki ayda yüzde 73.9 oranında artış gösterdi.

Çalışanların insan onuruyla bağdaşacak bir yaşama standartına kavuşmasının en önemli unsurlarından birisi de yeterli ve dengeli beslenebilmesidir. Kuşkusuz bunun sağlanabilmesi elde edilen gelirle yakından bağlantılıdır. Elde edilen gelirin yetersiz fakat yapılması zorunlu harcamaların sürekli artması durumunda meydana gelecek dengesizliğin giderilmesi doğrultusundaki çabalar, çalışanların önem verdiği konuların başında gelmektedir.

Esasen arzulan sosyal barışın gerçekleşmesi bu hassas dengenin iyi biçimde kurulması, sosyal adaletin sağlanması ile mümkün olacaktır. Toplumun bugün ulaştığı aşamada, insanın sahip olduğu sosyal haklardaki değişim ve gelişimin temelinde daha iyi yaşama şartlarının oluşması öncelikli konuların başında gelmektedir.

Türk insanı ve çalışanını bu gelişim çizgisinin dışında tutmak sözkonusu olamayacağı gibi, varolan olumsuz durumu biraz daha sürdürmek çabaları da kabul

Hayat pahalılığının bir göstergesi de mutfak... insanların sağlıklı yaşamı için gerekli olan gıda ne olmalıdır? Beslenmeleri için ne oranda gıda harcaması yapmaları gerekir?

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, Kasım'90 ayı içinde, bir ailenin gıda harcamasını tespit ederek, yaptığı çalışmayı açıkladı. Aşağıda Ankara kent merkezinde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcamasına ilişkin yapılan araştırmayı sunuyoruz.

edilemez bir tutum olacaktır.

Çalışanların içinde bulunduğu olumsuz yaşama koşullarını sergileyen göstergeler günlük yaşantısının çarpıcı örnekleridir. Bu göstergelerden bir tanesi de, bir ailenin yapması zorunlu aylık gıda harcaması tutarıdır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından bu tutarın hesaplanması doğrultusunda yapılan çalışmanın sonuçları önemli ipuçları vermektedir. Aile bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan gıda harcaması çalışmasının Kasım'90 ayı itibarıyla sonucu, yapılması zorunlu harcama tutarının 594.078.— TL/AY tutarına ulaştığını ortaya koymaktadır.

Aşağıdaki tabloda sunulan verilerde de görüleceği üzere; bir önceki aya göre yüzde 2.1 oranında bir artışı yansıtan bu tutar, 1989 yılının sonunda 350 bin lira civarında olan aylık gıda harcamasının 600 bin lira sınırına dayandığını göstermektedir.

Son oniki ay itibarıyla yüzde 73.9 oranında meydana gelen fiyat artışı, bir bakıma uygulanagelen ekonomik politikanın ayrılmaz bir özelliği durumuna dönüşmüştür.

Gıda harcaması yanısıra yapılması zorunlu konut, ulaşım, kültür, eğitim, giyim v.b. harcamalar, günümüz koşullarının yetersiz ücret düzeyiyle kıyaslandığında, çalışanların karşı karşıya bulunduğu olumsuz yapı ortaya çıkmaktadır.

En az geçim ücreti olması gereken asgari ücretten, yapılan kesintiler sonrası ele geçen tutarın 262.000.— TL/ay olduğu ve ücret ile aylık gıda harcamasının yarısının bile karşılanamadığı bir ücret/fiyat yapılanmasında sorunların kaynağının ücret dışında aranması gerektiği açıktır.

KASIM'90 GIDA HARCAMASI (TL/AY)

	Kasım'89	Ekim'89	Kasım'90
Yetişkin İşçi	114.038.—	197.317.—	200.503.—
Yetişkin Kadın	72.755.—	123.684.—	126.780.—
15-19 Yaş Gr. Çocuk	93.271	157.922.—	162.294.—
4-6 Yaş Grubu Çocuk	61.472.—	103.122.—	104.501.—
TOPLAM	341.536.—	582.045.—	594.078.—

GREVDEKİ ZONGULDAK MADEN İŞÇİLERİNE

Yıl Olmuş,

*Padışah fermanıyla takılmışız,
Cehennem ağızlı kömür ocaklarına,
Boğaz tokluğuna bütün bir ömür,
Kazma sallamışız.*

Yıl Olmuş,

*Yol parası borcu diye hükümete,
taksildar Jandarma gücüyle toplamış bizleri,
Köy köy doldurmuşlar o karanlık dehlizleri,
Kızmet vermek için Devlete.*

Yıl Olmuş,

*Demokrasi demişler yeni bir düzen,
Bir özgürlük havası sarmış tüm memleketi,
Biz yine karanlıkta,
Biz yine gün ışığına hasret,
Özgürlük ne ki!....*

Yıl Olmuş,

*Dertler düğümlenmiş üst üste,
yer altında ki dehlizler gibi,
Bir çözüm istemiştik sadece,
Yaşamak için sizler gibi.*

Yıllar Sonra,

*Alınmış kömür kararı,
Cigarlerimizde yılların birikimi,
Tonlarca Grizu Gazı yüklenmişiz,
İşte 1990 yılının ılık bir Kasım sabahı,
Gün ağırırken ocak ağızlarında,
Bir Tabanca namlusundan çıkarcasına,
Grev..... Grev..... Grev..... demiştik.*

MUSTAFA YÖNDEM

GREV YAYILACAK..

30 / Kasım / 1990

"Gerek hükümetin, gerek onun emrinde ve insiyatifinde çalışan Kamu İşveren Sendikalarının olumsuz tutumu yüzünden, beklenen grevler sırayla başlamıştır. .

Bu grevler, hiç şüphesiz yayılıp genişleyecektir. Üyesi olmayan olmasın **TÜRK-İŞ** bütün grevleri sonuna kadar destekleyecektir.

1990 yılı içinde hepinizin bildiği gibi 624 bin işçinin toplu iş sözleşmesinin bağıtlanması gerekmektedir. Bunların bir kısmı yani ilk altı ayda olanlar bağıtlanmıştır.

Fakat ikinci altı aya girildiğinde sıkıntılar giderek büyümüş ve toplu sözleşme masalarında maalesef anlaşma sağlanamamıştır.

Bir taraftan hiç görevi gerektirmediği halde Cumhurbaşkanı Sayın **ÖZAL**, hemen her fırsatta sendikalara çatmış, işçilerin çok ücret istediğini öne sürerek, "**Böyle devam ederse işyerlerini kapatırız.**" şeklinde gözdağı vermeye çalışmıştır.

ÖZAL'ın bu beyanatını cam simidi gibi yakalayan hükümet başkanı ve ilgili devlet bakanı ve işveren kesimi, sendikaların isteklerinin astronomik olduğunu öne sürmüşlerdir.

Açık ve net söylüyorum, gerek Cumhurbaşkanı Sayın **ÖZAL**, gerekse Hükümet edenler ve gerekse işverenler doğru söylemiyorlar.

Rakamları abartarak, gerçekleri saptırmaya çalışmaktadırlar.

Kendi akıllarınca böyle yaparlarsa, kamuoyunu sendikalara karşı kışkırtacaklarını sanmaktadırlar.

İkide bir "**körfez kırızı**" bahanesiyle halkın karşısına çıkarak yönetimdeki başarısızlıklarını örtmeye çalışan çift başlı hükümet kendi işçisine karşı haksız ve acımasız bir mücadele başlatmıştır.

Kamu kesimi sözleşmeleriyle ilgili Devlet Bakanı Sayın **ÇİÇEK**'de dün TRT'de yaptığı konuşmada, **GENEL MADEN-İŞ** Sendikasının isteklerinin karşılanamayacağını, çünkü TTK İşyerlerindeki üretimden dolayı zarar edildiğini söyledi.

TTK'nın zarar edışı işçinin kusuru değil, halâ ilkel metodlarla bu bölgede üretim yapan Hükümet ve resmi yetkililerdedir.

Teknolojiyi üretime taşımaktan aciz kalan hükümet bunun kusurunu işçiye yüklemektedir.

Muhterem Basın Mensupları,

Gerçek şudur :

1990 yılının ikinci yarısında kamu kesimi işyerlerinde bağıtlamaya çalıştığımız toplu iş sözleşmeleri maalesef kilitlemiştir.

Bu işyerinde yıllanmış işçilerin ortalama brüt ücreti 500-600 bin liradır. Araştırma Merkezimizin de ilan ettiği gibi dört kişilik bir ailenin sadece gıda masrafları bugün 600 bin lira civarındadır. Asgari ücretin biraz üstünde olan işçi ücretlerini çalışanlara reva görüp bu ücretler için yaptığımız talepleri karşılanamaz gibi göstermek devlet adamlığı vasfına yakışmamaktadır.

Bir daha yetkileri uyarıyorum. İster kamu kesimi ister özel sektör olsun, işverenler akıllarını başlarına toplamalıdır. Haksız demeçlerle kamuoyunu işçiler aleyhine oluşturmakla çalışma barışı kurulamaz.

Grevler başlamıştır.

Bu sabah Zonguldak'da GENEL MADEN-İŞ Sendikamız TTK işyerlerinde 43 bin işçiyi greve başlatmıştır. Yine bu sabah GENEL MADEN-İŞ'in MTA işyerlerinde 6 bin işçiyi kapsayan grevi bizzat ben başlatmış bulunuyorum.

Genel Başkanı bulunduğum TEKSİF Sendikasının özel işyerlerinde 100 bin işçiyi kapsayan grev kararını almış bulunmaktayız. Bu grev de önümüzdeki günlerde şüphesiz başlayacaktır. Bu grevleri yine önümüzdeki günlerde TEKGIDA-İŞ, PETROL-İŞ, TÜRK METAL, AĞAÇ-İŞ, ÇİMSE-İŞ, TES-İŞ, TEZKOOP-İŞ, TÜMTİS ve Bazı gazetelerde TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI başlatmış olacaktır.

Halen 51 bin 110 işçimiz grevde bulunmaktadır. Bunun 48 bini kamuda, diğeri özel sektör işyerlerindedir.

Kendi işçisini, kendi memurunu doyurmaktan aciz bir hükümetin sendikalardan ve işçilerden şikayet etmeye hakkı yoktur.

Kendilerini basın yoluyla kamuoyuna ben şikayet ediyorum.

Bu grevler bir hak mücadelesidir ve bu onurlu mücadele sonuna kadar da sürecektir.

Bununla da kalmayacak, 1 Kasım'da alıp ilan ettiğimiz Başkanlar Kurulu kararı uyarınca diğer sendikalarımız da toplu sözleşmesi olsun olmasın da grevleri çeşitli eylemlerle destekleyecektir.

İşçinin doymadığı yerde, tabii ki üretim de duracaktır.

Sosyal barış zedelenmiştir.

Önümüzdeki günlerde işçi eylemleri ve hak grevleri daha büyük boyutlara ulaştığında, bunun sorumsuz bir olmayacağız.

Çankaya'ya, Hükümeti ve işverenleri bir kere daha, hak ve hukukunu arayan insanların karşısında akıl ve mantık çizgisine davet ediyorum.

İşçiyi bu noktadan sonra, başlatılan bu mücadelesinden, hakları teslim edilmeden geri döndürmek mümkün değildir."